

*MOTTÓ: „A GYERMEK EMBER
Szellemi, személyes életre,
szabadságra és felelősségre,
közösségre, nyelvre és kultúrára
van rendelve”*

(Nyíri Tamás)

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**Kaposvári Tar Csatár Központi Óvoda
Szántó Úti Tagóvoda
Szentjakabi Tagóvoda
részére
2018.**

Készítette:

Kaposvári Tar Csatár Központi Óvoda nevelőközössége

Tartalomjegyzék

1. A NEVELÉSI PROGRAM ALAPJÁT KÉPEZŐ HELYZETELEMZÉS	5
1.1. A KÖZPONTI ÓVODÁBAN.....	5
1.2. A SZÁNTÓ ÚTI TAGÓVODÁBAN	6
1.3. A SZENTJAKABI TAGÓVODÁBAN	8
2. HITVALLÁSUNK AZ ÓVODAI NEVELÉSRŐL	11
3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	12
3.1. GYERMEKKÉP	12
3.2. ÓVODAKÉP	12
4. AZ ÓVODAI NEVELŐMUNKÁNK LEGFONTOSABB ALAPELVEI:	13
5. NEVELŐMUNKÁNK FELADATRENDSZERE	14
5.1. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI.....	14
5.2. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	15
5.3. AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS KÖZÖSSÉGI NEVELÉS.....	18
5.4. AZ ANYANYELVI-, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA.....	21
5.4.1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	23
6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	24
6.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK.....	25
6.2. TÁRGYI FELTÉTELEK.....	25
7. AZ EGYÉNI FEJLESZTÉS FELADATAI	27
8. NEVELŐPARTNERÜNK A CSALÁD	28
9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	30
9.1. JÁTÉK	30
9.2. VERSELÉS, MESÉLÉS.....	35
9.3. ÉNEK - ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC.....	40
9.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA.....	44
9.5. MOZGÁS.....	48
9.5.1. Mozgás a szabadban.....	52
9.5.2. A mozgás szervezett formája intézményünkben.....	53
9.5.2.1. Testnevelés foglalkozás.....	53
9.5.2.2. Játékos átmozgatás.....	52
9.6. A KÜLSŐ VILÁGTEVÉKENY MEGISMERÉSE.....	53
9.7. A SZÁNTÓ ÚTI TAGÓVODA KIEMELT NEVELÉSI TERÜLETE A MŰVÉSZETI NEVELÉS.....	58
9.8. A SZENTJAKABI TAGÓVODA NEVELÉSI GYAKORLATÁNAK ÖNÁLLÓ VONÁSAI.....	59

10. A GYERMEKEK MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGE	62
11. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ISKOLÁBA LÉPÉS ELŐTT	64
12. AZ ÓVODA ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI	68
13. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	70
14. TERVEZŐMUNKA, ÍRÁSOS FELADATOK	71
15. A GYERMEKVÉDELEM	73
16. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK A KÖZPONTI ÓVODÁBAN ÉS A SZÁNTÓ ÚTI TAGÓVODÁBAN	74
17. ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE	75
18. AZ ÓVODAVEZETÉS SZERKEZETI FELÉPÍTÉSE, LEÍRÁSA	76
19. AZ ÓVODAI CSOPORTOK ÉS A GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE	77
20. A HELYI NEVELÉSI PROGRAM ÉRTÉKELÉSE	78
21. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	79
22. FELHASZNÁLT IRODALOM	80

Mellékletek:

1.sz. melléklet Egyéni fejlesztő lap	82
2.sz. melléklet A fejlesztő munka nyomon követése	83
3.sz. melléklet Egyéni fejlődési jellemzők negyedéves vizsgálata	84
4.sz. melléklet Az intézményen belüli szülő, gyermek, pedagógus együttműködő táblázata	85
5.sz. melléklet A gyermekvédelmi munka feladat rendszere intézményünkben	86-87
6.sz. melléklet A gyermekvédelem intézményes rendszere	88

ADATLAP

Az óvoda hivatalos elnevezése:

Kaposvári Tar Csatár Központi Óvoda

Címe, telefonszáma:

7400 Kaposvár, Pécsi u. 1.

T.: 82/512-764 Fax: 82/512-765

A tagóvodák hivatalos elnevezése:

Kaposvári Tar Csatár Központi Óvoda Szántó Úti Tagóvoda

Címe, telefonszáma:

7400 Kaposvár Szánó u.15 / a

T.: 82/526-212 82/526-213

Kaposvári Tar Csatár Központi Óvoda Szentjakabi Tagóvoda

Címe, telefonszáma:

7400 Kaposvár Pécsi u.124.

T.: 82/512-785

Az intézmény fenntartója:

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata

A fenntartó címe, telefonszáma:

7400 Kaposvár, Kossuth tér. 1. 82/501-501

Az óvoda alapító okiratának száma, kelte, engedélyező szerve:

48/2009 (III. 24.)

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata

Az intézmény vezetője, a program benyújtója:

Csabainé Kósz Erika

1. A nevelési program alapját képező helyzetelemzés

1.1. A központi óvodában

Intézményünk – Kaposvár első óvodaigazgatója Tar Csátár nevét viselő Pécsi úti óvoda – Kaposvár város legrégebbi óvodái közé tartozik, eredete még az 1920-as évekhez vezethető vissza. Kezdetekben a mostani Pécsi úti iskola udvarában volt az óvoda épülete, s 1947 óta működik a jelenlegi helyén. Az intézményt 1985-ben felújították, kibővítették, majd 1999-ben a sok problémát okozó tetőt és csatornát is kicserélték. Mára elmondhatjuk, hogy az épület állaga minden szempontból megfelelő.

A nevelő munka feltételei is nagyon jók, hisz nagyméretű, tágas, világos csoportszobák és megfelelő számú és nagyságú szociális és kiszolgáló helyiség áll az óvodás kisgyermek, valamint az óvodai dolgozók rendelkezésére.

Intézményünk további előnyei közé tartozik, hogy hatalmas 4262 m²-es védett udvarral, tetőtéri tornaszobával és egy 300 személyes vállalkozó által működtetett főző konyhával rendelkezik, ahol a tagóvodáink számára is főzünk.

Az udvarunk nagyság, gondozottság és felszereltség tekintetében pozitívan értékelhető. Korszerű mozgásfejlesztő eszközök, esztétikus babakházak, több általunk ültetett virág és bokor teszi széppé, jól használhatóvá és a gyermekek számára vonzóvá ezt a játszóhelyet.

A csoportszobák belső képe is szép, igényes az intézmény dolgozóinak lelkes, kreatív munkájának köszönhetően. Megfontolt, koncepcionális, takarékos gazdálkodással a költségvetés szűkös eszközeit is ésszerűen tudtuk a javunkra fordítani.

Nevelőtestületünk a megszerzett végzettségek tekintetében egyedülálló. Óvónői oklevéllel mindenki rendelkezik, de e mellé többen szereztek újabb diplomákat ill. szakirányú végzettségeket.

Széleskörű ismereteinket jelenleg is sikeresen kamatoztatjuk a nevelő munkánkban, de a továbbiakban a szakmai előrelépés újabb lehetőségeit látjuk abban a szellemi tőkében, amelyet megszereztünk.

A pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkák és egyéb technikai dolgozók megfelelő végzettséggel, egy kultúrintézményhez méltó magatartással és jó munkamorállal vesznek részt a napi feladatokban.

Az óvodahasználók elsősorban a környékünkön kertes házakban élő munkáscsaládok, illetve alkalmazott értelmiségiek, kiknek száma nő, de még mindig nem jelentős.

Az óvodával kapcsolatos igényeiket illetve elégedettségüket háromévente mérjük kérdőív segítségével, és a család - óvoda kapcsolatrendszernek megfelelően formáljuk.

A szülők elvárásainak lényege röviden az, hogy az óvodánkra, mint gyermekeik társadalmi mobilitását elősegítő intézményre tekintenek, s ennek megfelelő nevelőmunkát várnak el tőlünk.

Ezt szem előtt tartva elsősorban gyermekek szociokulturális hátrányait próbáljuk csökkenteni és az anyanyelvi nevelés, illetve magatartáskultúra terén igyekszünk az átlagnál többet nyújtani számukra.

A nevelőtestület közös munkálkodásának legfőbb eredménye, hogy az óvodáról, a szakmai munkáról hasonlóan gondolkodunk, közös nyelvet beszélünk, tisztán, érthetően és önállóan meg tudjuk fogalmazni a partnereink igényeinek megfelelő helyi programunkat.

1.2. A Szántó Úti Tagóvodában

Intézményünk 1962-ben épült, az akkori igényeknek megfelelő típusterv alapján, a Szántó és a Fő utca által határolt csendes, nyugodt, portól, zajtól mentes 3669m²-es telken.

Az 1962. szeptember 15-én átadott óvoda három csoporttal, főzőkonyhával és szolgálati lakással rendelkezett. 1968-tól az akkori Marx Károly utcai, későbbi néven Gróf Apponyi Albert utcai óvodát tagóvodaként az intézményhez csatolták. Az így létrehozott négycsoportos óvodai egységet 1978-ban - a magas gyermeklétszám miatt - a központi óvodában megszűnő szolgálati lakás helyén kialakított csoporttal megnövelték. A demográfiai adatok kedvezőtlen alakulása miatt ezt a csoportot 1993-ban szüntették meg, s az így felszabaduló helyet az intézmény tornaszobaként tudta hasznosítani.

A szervezeti átalakítások sorában 2003 újabb fordulópontra, amikor Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata a 129/2003 sz. rendeletével a Gróf Apponyi tagóvodát a Szántó úti épületbe költöztette, - újabb átalakítással megszüntetve a tornaszobát - majd a négycsoportossá váló intézményt tagóvodaként a Tarcsa Óvodához csatolta.

A következő szervezeti átalakulás 2009-ben következett be, amikor a hat éve jól működő integrációhoz a Szentjakabi óvodát csatolta az önkormányzat a 48/2009 (03.24) sz. rendelettel.

Az intézmény több évtizedes története a szakmai munka színvonala és az óvoda népszerűsége tekintetében máig töretlen, egységes képet mutat.

Az igényes szakmai munkával összhangban lévő korszerű és esztétikus tárgyi környezet - a csoportszobák és az udvar tekintetében egyaránt - jól szolgálja az óvodai feladatok megvalósítását.

A jelenlegi intézményünkben dolgozó nyolc pedagógusból mindenki rendelkezik óvodapedagógusi diplomával, hárman szakvizsgáztak, és két kolléganő a tanítói végzettséget is megszerezte.

A kilencvenes évektől a mi óvodánk pedagógiai munkájában is nagy változások következtek be. Az óvodai nevelésben megjelenő alternatív pedagógiák hatására folyamatosan alakítottuk egyéni arculatunkat. Vegyes életkori összetételű csoport, és folyamatos életszervezésű napirend mellett döntöttünk. Óvodánkban a zenei, irodalmi és vizuális nevelés terén kiemelkedő telje-

sítményre képes óvodapedagógusok dolgoznak, ezért a művészeti nevelést kiemelve építettük fel nevelési programunkat.

Az 1999-ben elfogadott nevelési programunk még adaptáció, de az eltelt évek alatt megerősödött bennünk az elhatározás, hogy fő jellemzőnket - a művészeti nevelést - meghagyva, önálló elképzeléseken alapuló programot hozunk létre.

Ezen elhatározásunkban támogatnak bennünket a nevelőmunkát segítő munkatársaink és az intézményünkkel kapcsolatban álló szülők.

A törvény előírásai szerint 2010-ben elkészített nevelési programunk közös munkánk gyümölcse, mely szakmai meggyőződésünket és partnereink igényeit egyaránt tükrözi.

1.3. A Szentjakabi Tagóvodában

Intézményünk, mely a város peremén, a cigánytelep közelében helyezkedik el, 1982 tavaszán nyitotta meg kapuit.

Óvodánk jó hírnévre tett szert a környékünkön, s évről évre növekvő létszáma miatt a kilencvenes évek közepére az eredeti óvodaépület kicsinek bizonyult.

Az első bővítésre 1999-ben került sor. Ekkor a szomszéd ház és az óvoda összeépítésével 122 m²-el nőtt intézményünk alapterülete.

Így lehetőség adódott arra, hogy a több éven át a szomszédos művelődési házban működő fejlesztő csoport az épületen belül kapjon helyet.

A dolgozók részére nevelői szobát és szociális helyiségeket tudtunk kialakítani az új részen, s így lényegesen javultak munkakörülményeink.

1994-ben óvodánk pedagógiai munkájában nagy változás következett be, amikor önálló státuszú fejlesztőpedagógus kezdhette meg munkáját.

A tovább emelkedő gyermek létszám hatására 2002-ben újabb bővítésre került sor. Ekkor régi vágyunk teljesült, mert felépült egy új csoport szoba és kettő minden esztétikai és higiéniai igényt kielégítő gyermekmosdó és öltöző.

Az energiatakarékosság érdekében 2010 nyarán a csoport szobák ablakait hőszigetelt műanyag nyílászárókra cseréltette ki a fenntartó.

Mára az óvoda épülete, berendezése elfogadható mértékben, udvara - a folyamatos fejlesztés mellett is - csak részben megfelelő szinten szolgálja gyermekeink biztonságát, kényelmét, nevelőmunkánk feltételeit.

A négy csoportból kettőhöz – az új részen - esztétikusan felújított öltöző és higiénikus mosdó tartozik. A két további csoport közös mosdója esztétikai szempontból nem megfelelő minőségű, a harminc évvel ezelőtti óvodai életet idézi. Az öltözőkben minden gyermeknek külön szekrénye, elkülönített polcrésze van. A természetes anyagokból egyedileg készített gyermek bútorzat sajnos ergonomiai szempontból kifogásolható. A csoportszobák játék állománya még nem éri el az eszköznorma által előírt mennyiséget.

Az óvoda berendezése során a praktikum mellett esztétikai szempontok érvényesítésére is törekedtünk, figyeltünk a színek és formák ízlésformáló harmóniájának megteremtésére.

Ugyanakkor nem hallgatható el, hogy esedékes lenne a régebbi vizesblokkok felújítása, a radiátorok cseréje, a homlokzat festése, korszerűsítése, az elavult világítótestek kicserélése.

Személyi feltételrendszerünk nagyon jó. Csoportonként két – két óvónő egy dajka, egy fejlesztő pedagógus és az ő munkáját segítő dajka, valamint takarító, udvari munkás és óvodatitkár teljes körűen képes ellátni a gyermekekkel és az intézménnyel kapcsolatos minden feladatot. Az óvodapedagógusok közül öten szakvizsgáztak.

2005 óta intézményünk előnye a város összes óvodájával szemben, hogy függetlenített fejlesztőpedagógus segíti a gyermekek felzárkóztató nevelését. Ilyen szintű fejlesztésben a város rászorult kisgyermekai csak a Nevelési Tanácsadó által szervezett külön foglalkozásokon részesülhetnek, míg a mi óvodánkban napi gyakorlatként valósul meg mindez.

Az óvodánkba járó gyermekek más érték - és norma rendszerrel találkoznak otthon, mint intézményünkben, ezért különösen fontos a többségi társadalom érték és norma rendszerének megismertetése, megerősítése.

Célunk, hogy a családi életre alapozva, azt kiegészítve olyan óvodát működtetésünk, ahol a gyermeket egészséges, inger gazdag környezet veszi körül, ahol érzelmi biztonságot nyújtó, derűs óvodai légkör biztosított. Ahol az életkornak, fejlettségnek megfelelő tevékenységekben a gyermeki szabadság tiszteletben tartásával, sikerorientált, a környezetben jól eligazodó és azt óvó-védő, környezetét szerető, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező, az iskolai életre alkalmassá váló gyermekek nevelése folyik.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy az alábbi területeken ismereteket szerezzünk:

- **cigány népismeret , a roma kultúra és hagyományok,**
- **szociokulturális hátrányok csökkentésének lehetséges módjai,**
- **gyermekvédelem.**

Törekvéseink megvalósításához kérjük a szülők megértését, segítségét és aktív közreműködését. A gyermekeiket ránk bízó szülőknek segítő partnerei szeretnénk lenni a nevelésben, megköszönve bizalmukat, melynek minden körülmények között meg akarunk megfelelni.

Ma szinte 100 %-ban a cigánycsaládok gyermekei alkotják az óvodai csoportokat.

Etnikai rétegződésüket tekintve óvodánk környezetében három jellemző cigánycsoport él.

Az első csoportba sorolhatók azok, akik a városrendezés következtében a belvárosból kitelepítve a Szentjakabi városrész lakásaiban laknak. Ők a szakirodalom megnevezése szerint a „romungrók „/ magyar cigányok /.

A második csoportba az oláh cigányok tartoznak, akiket a Dunántúlon „kolompárokknak” neveznek. Hagyományaikat leghívebben ők őrzik.

A harmadik csoportot a beások képezik. Életkörülményeik, iskolázottságuk és életszemléletük hosszú évek alatt pozitívan változtak.

A három népcsoport nem a legszívélyesebb viszonyban él egymással. Szerencsére a gyermekeknél ebben a korban még csak csírái sem élnek az előítéleteknek!

Az óvodánkba járó gyermekek csaknem mindegyike hátrányos helyzetű, és 10 % körüli mértékben fordul elő veszélyeztetett gyermek intézményünkben.

A szülők többsége alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, és nagyszámban vannak közöttük munkanélküliek.

2. Hitvallásunk az óvodai nevelésről

Miként az emberi élet, úgy az óvodás kor is egyedi és megismételhetetlen, önmagában érték, mely mind gazdagabb és teljesebb átélésében a felnőtteknek kell segíteni a gyermekeket.

Óvodánk - a gyermekek életének e rövid, de jelentős szakaszában - a családi nevelést segítő, kiegészítő és korrigáló feladatokat lát el.

Tudomásul vesszük, és tiszteletben tartjuk a szülők elsődleges jogait a gyermeknevelésben, a gyerekekkel kapcsolatos döntések meghozatalában, s ebben a legjobb szakmai tudásunk szerint, partneri módon kívánjuk segíteni őket.

Tudjuk, hogy óvodás gyermeket az ész zsarnokságával nevelni nem lehet, (Kodály Zoltán) ezért a szeretet és gondoskodás minden formájával igyekszünk megnyitni lelküket és értelmüket, s olyan műveltség tartalmakat közvetítünk számukra, melyek részei az egyetemes emberi értékeknek, a majdani felnőtt műveltségének, s melyeket aktuális fejlettségükkel összhangban könnyen magukévé tudnak tenni.

Tisztába vagyunk azzal, hogy az óvodás gyermek számára az őt nevelő felnőttek modellül szolgálnak, ezért a mi óvodánkban dolgozóknak legfőbb törek-

vése, hogy külső jellemzőikben és belső tulajdonságaikban egyaránt pozitív modellek lehessenek.

Valljuk, hogy az óvodás gyermeket emberhez méltó jogok, és a gyermeki létehez illő körülmények illetik meg.

Óvodánk jelszava: *Itt minden érted van, érezd jól magad!*

Küldetésünk teljesítésekor maximálisan meg akarunk felelni a Nyíri Tamás teológus által leírt gyermekképnek.

„A gyermek ember.

Szellemi, személyes életre, szabadságra és felelősségre, közösségre, nyelvre és kultúrára van rendelve.”

3. Gyermekkép, Óvodakép

3.1. Gyermekkép

Programunk a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Valljuk, hogy a gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg, ezért a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A nevelés szellemisége intézményünkben gyermekközpontú, befogadó és a széleskörűen értelmezett egyenlőség elfogadtatására törekvő.

A gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk. Óvodai nevelőmunkánknak a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására kell irányulnia az emberi jogok, és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

3.2. Óvodakép

A köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye vagyunk, feladatunk a családi nevelés kiegészítése, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, valamint *óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő* funkciók ellátása.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Óvodánkban, - az elvégzett feladatok nyomán - a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Intézményünk mindezek tudatában biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Tevékenységrendszerünk és óvodánk tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Nevelő munkánk célja az, hogy az óvodások (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is) sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok kiegyenlítését, csökkentését elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

4. Az óvodai nevelőmunkánk legfontosabb alapelvei

A gyermeki személyiséget mindenkor elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi intézményünkben.

A nevelő munkánk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;

A nevelő munkánkban alkalmazott pedagógiai intézkedéseinket mindig a gyermek személyiségéhez igazítjuk.

Pedagógiai munkánkban a folyamatos megújulásra törekszünk, a PDCA ciklusnak megfelelően tervezzük, végezzük, ellenőrizzük és javítjuk munkánkat.

Gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető *szabad játék* minden feltételének megteremtéséről és elsődlegességének biztosításáról.

E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Bármilyen nemzetiséghez tartozó, vagy a hazájukat elhagyni kényszerülő, migráns családokból származó kisgyermekes esetekben biztosítja intézményünk az önazonosság megőrzésének, ápolásának lehetőségét. Törekszünk e gyermekek számára is megteremteni a nyelvi nevelés és a multikulturális ill. interkulturális nevelésen alapuló társadalmi integráció lehetőségét.

5. Nevelőmunkánk feladatrendszere

5.1. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása,
- a környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása.

Valljuk, hogy az óvodában a gyermek elsősorban önmagát, valamint az Őt körülvevő természeti, társadalmi környezetet tanulja.

Az öneszméléstől a szilárd identitástudat kialakulásáig hosszú az út. A gyermeknek meg kell tapasztalnia önmaga egyéniségét és fontosságát. A jó hogy vagy, örülök, hogy itt vagy érzését kell erősíteni benne nap, mint nap.

Intézményünkben a személyre szóló figyelem minden gyermeknek kijár.

Az óvodába lépéssel a gyermek szociális színtere kitágul. A családban megszokott szerepe mellett új szerepek sorával kell szembesülnie.

A társas együttlétben megtapasztalhatja az én és a másik határait, kölcsönhatásait.

Feladatunk az, hogy megismertessük a gyermekeket az együtt lenni jó érzésével, hogy kevés, de jól bevéselt és jól működő szabály segítségével elérhetővé, örömtelivé tegyük együtt töltött napjainkat.

Az élet csodáját, a növekedést és fejlődést gyakran és sokféle módon kell szemléltetnünk, mert meggyőződésünk, hogy a rácsodálkozás segíti az én - te kapcsolatok kialakulását, az emberi lét és természet szépségeinek felismerését, a transzcendens világ megsejtését.

Abban hiszünk, hogy a környezet és természet - védelemhez kapcsolódó szokások kialakításához óvodás korban a közvetlen környezetünk és a természet megismerésén és megszeretésén keresztül vezet az út, ezért nyitott szemmel, füllel és szívvel kell szemlélnünk környező világunkat. Fel kell fedoznünk szépségeit, meg kell ismernünk sebezhetőségét és vele olyan aktív viszonyt kell kialakítanunk, mely a majdani felnőtt felelősségérzését megalapozza.

5.2. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása kiemelt jelentőségű feladat intézményünkben. Ennek részeként nagy gondot fordítunk gyermek testi fejlődésének elősegítésére, mely az alábbi konkrét tennivalókban nyilvánul meg:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésük elősegítése;
- a testi képességeik fejlődésének segítése;
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen

a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

-a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.

Az egészség számunkra nem a betegség hiányát, hanem új minőséget, a test és lélek harmóniáját, az emberi létben az egyik legnagyobb értéket jelenti.

„Az egészséges személyiség aktív befolyást gyakorol környezetére, személyisége bizonyos egységről tanúskodik, s helyesen képes észlelni a világot és saját magát.” (Marie Jahoda)

Koncepciónk, a hogyan maradhatunk egészségesek gondolatára épül.

Testi - lelki jóérzést kívánunk biztosítani sűrűtőlmentes, elfogadó légkörrel, céltalan de jó, önmagáért való de érdekes, nehéz de értelmes, fáradságos de szükséges tevékenységek sorával.

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez fontosnak tartjuk a hosszú, nyugodt játékidőt biztosító napirendet és a differenciált tevékenységek tervezését, szervezését biztosító hetirendet.

A jó napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Az általunk helyesnek tartott napirend:

6³⁰ - 12⁰⁰

Játék, tanulás, egyéni fejlesztés, gondozási feladatok, folyamatos tízórai, mese, játékos átmozgatás, udvari tevékenységek, tisztálkodás.

<i>12⁰⁰ - 15⁰⁰</i>	<i>Ebéd, gondozási feladatok, mese, pihenés, folyamatos felkelés.</i>
<i>15⁰⁰ - 17⁰⁰</i>	<i>Tisztálkodás, folyamatos uzsonna, gondozási feladatok, játék a szabadban, vagy a csoportszobában.</i>

/ Megjegyzés: A Szántó Úti Tagóvoda és a Szentjakabi Tagóvoda reggel 7 órától tart nyitva. /

A gondozás a gyermek testi szükségleteinek kielégítésére irányuló tevékenység, mely során fontos kulturszokás - rendszer közvetítése történik. Célunk, hogy ezek a szokások, állandó példamutatással, pozitív ráhatással a gyermekek fejlettségének megfelelő szinten valósuljanak meg, s az automatizálódás, a belsővé válás útján jelentős lépéseket tegyenek meg óvodásaink.

Gyermekléptékű, - gondozási feladatokhoz illő intim - környezet kialakítására törekszünk. Folyamatos életszervezéssel, a gyermeki lét ritmusához igazodó napirenddel, zsúfoltság és feszültségmentes körülményeket igyekszünk teremteni.

A testi szükségletek civilizált kielégítése elsődleges feladat, ebben korlátozni semmiképpen sem szabad a gyermekeket. Szabadon mozogni, WC-re menni, szükség szerint tisztálkodni, vizet inni a nap bármely szakában lehet. E tevékenységekben a gyermekeknek fejlettségüknek megfelelő szintű segítséget kell kapniuk.

Az étkezések kulturált lebonyolításának elengedhetetlen feltétele az óvodai nevelés szellemével összhangban lévő esztétikus eszközrendszer és aprólékosan átgondolt és kimunkált szokásrendszer. Az étkezések közül intézményünkben a tízórai és az uzsonna az önkiszolgálásra épül, és az önállóság fejlődésére gyakorol kedvező hatást, ebédnél pedig a társakért önként végzett munka örömeinek átélésére nyílik mód.

Az étkezések során tiszteletbe tartjuk a gyerekek egyéni ízlését és étkezési ütemét, de a szélsőséges megnyilvánulások erőszakmentes kiküszöbölését is megkíséreljük.

Öltözködéskor a zsúfoltság elkerülése érdekében érvényesítjük a folyamatos-
ságot. A kényelmes, praktikus, egészséges ruhák és lábbelik fontosságára felhív-
juk a szülők figyelmét. E tevékenységek során gondosságra és egymás segítésére
nevelünk, és teljes önállóság elérését tűzzük ki célul óvodáskor végére.

Az egészséges életmód fontos eleme a levegőzés. Az évszakok és az időjárás
függvényében a lehető legtöbb időt kell a gyerekeknek a szabadban tölteniük.

A levegőhöz, napfényhez, vízhez való szoktatás, edzés természetes része ne-
velő munkánknak.

Gondozás során a kultúraszokások közvetítése mellett a testközelség, az érin-
tés jelentőségét hangsúlyozzuk. Valljuk, hogy ismerni, szeretni és megfelelően
ápolni kell testünket, s erre a ránk bízott gyerekeket is meg akarjuk tanítani.

Az egészséges táplálkozásnak kiemelt fontossága van óvodás korban.

Az évszakok adta lehetőségnek megfelelő, a korosztály jellemzőihez igazo-
dó, minőségi étrend elkészítésére ösztönözzük a megvalósításért felelős szemé-
lyeket. Az egyéni ízlést és kívánságokat a tőlünk telhető módon igyekszünk ki-
szolgálni. Alapelv, hogy a mi intézményünkben éhesen nem maradhat gyermek.

Fel tudjuk vállalni, meg tudjuk oldani- az étkezést biztosító vállalkozóval
együttműködve - a táplálkozási megbetegedésben szenvedő kisgyermek felvé-
telét, amennyiben jelentkeznek intézményünkbe.

5.3. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermekek egyik jellemző sajátossága, hogy magatartásuk
érzelmi vezéreltségű. A személyiségükön belül az érzelmek dominálnak, ezért
elengedhetetlenül fontosnak tartjuk, hogy intézményünkben a gyermekeket ér-
zelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör
vegye körül.

Már az óvodába lépéskor ügyelünk arra, hogy kedvező érzelmi hatások érhék
a gyermeket. Az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, a gyermekek egymás

közötti, valamint az óvodai alkalmazottak munkatársi kapcsolatait pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Óvodánk célja az, hogy egyrészt segítse a gyermekek szociális érzékenységeinek fejlődését, én tudatának alakulását, másrészt pedig teret engedjen önkifejező és önérvényesítő törekvéseiknek;

Az óvodai életben lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek kielégíthessék természetes társas szükségleteiket, ugyanakkor tanulják meg a társas együttlét alapvető szabályait, az együttélés normáit.

Fontosnak tartjuk, hogy az intézményünkbe járó gyermekek képesek legyenek a különbözőségek elfogadására és tiszteletére.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk a szocializáció szempontjából a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlásának.

Az óvodai életet úgy szervezzük, hogy segítse a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszerük megalapozását.

A 3 - 7 évesek nyitottságára építve az óvodánk elősegíti, hogy a gyermekek tudjanak rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre és tiszteljék, becsüeljék azt.

Ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, és pozitív érzelmekkel kötődjenek ahhoz. Alakuljon ki bennük a szülőföldhöz, családhoz való kötődés, a hazaszeretet csírája, a nemzeti identitástudat. Ismerjék meg a keresztény kultúrális értékeket.

Intézményünkben a gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógusok és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint együttműködünk az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel ren-

delkező szakemberekkel.

Felkészültünk a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, vagy kiemelkedő képességű gyermekek fogadására.

Vállaljuk, hogy maximális törődéssel viseltetünk irányukba. Amennyiben lehetséges a fejlesztésükhöz szükséges speciális ismereteket megszerezzük, vagy megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével biztosítjuk számukra.

Valljuk, hogy a boldogság érzése a kiegyensúlyozott érzelmi élet fontos eleme, igazi érték az ember életében. A boldogságot óvodás gyermekeink számára a szeretetteles légkör, testi - lelki jóérzés, jó társas kapcsolatok, az állandóság, a felnőtt biztonságot nyújtó jelenléte, a szabad játék, az én érvényesítés lehetősége biztosítják intézményünkben.

Minden tapasztalat, minden élmény, tanulást hordoz magában, s hozzájárul a gyermeki személyiség fejlődéséhez.

Óvodánk közvetlen természeti és társadalmi környezete, udvarunk, fáink, bokraink, a szomszéd gyárak, üzletek és emberek a megismerés bő forrásai. A játék világa mellett e valós világot komplex érzékeltetéssel, és a gyermeki értelemmel összhangban lévő verbalitással kell közvetítenünk.

Nem törekszünk az óvodai csoportból közösséget kovácsolni, mert ebben az életkorban ezt nem tartjuk lehetségesnek, de arra nevelünk, hogy a gyermekek elfogadják egymást, tolerálják a különbözőség megnyilvánulásait, segítőkészséggel, együttérzéssel, önzetlenséggel tudjanak társaik felé fordulni.

Azt gondoljuk, hogy a szocializáció, az érzelmi és értelmi nevelés szempontjából egyes csoportok szervezése segíti a hatékonyságot, mert így biztosítható, hogy az óvodás éveket csoportváltás nélkül töltsék el a gyermekek, s a különböző

korosztályok egymásra való hatása is erőteljesebb, ill. több lehetőséget hordoz magában.

Abban hiszünk, hogy jó közösségi emberek a szilárd énképpel, kiforrott személyiségjegyekkel rendelkező egyénekből lesznek, kiknek fontos tulajdonsága, az önállóság és önfegyelem, valamint a kitartás, feladattudat és szabálytudat, ezért az erkölcsi és akarati élet ilyen jellemzőinek megalapozására törekszünk az óvodai életben.

5.4. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Személyiségünk integráns része, identitástudatunk alapja anyanyelvünk. A megismerési folyamat, a gondolkodás fejlődése nem képzelhető el nyelvi fejlődés nélkül, melynek minőségét, ütemét óvodás korban elsősorban a környezet beszédkultúrája határozza meg.

Az óvodába érkező gyermekek szókincese, beszédfejlettsége híven tükrözi a családi ház mintáit, s e miatt kezdetekben jelentős fejlődésbeli különbségek mutatkoznak az egyes gyermekek között.

A gyermek beszédkedvéről, szókincséről, artikulációjának tisztaságáról és a család beszédmodelljéről már az óvodás kor elején pontos képet kell alkotnunk, hogy e fontos nevelési terület feladatait, az egyéni fejlesztés lépéseit mielőbb meg tudjuk határozni.

Legfontosabb nevelési tényező az óvónő, s minden más dolgozó mintaszerű beszéde.

Beszélni és beszéltetni, egymásra őszintén figyelni, a szavak nélküli közlések megfejtésére rávezetni, s a nyelv szépségeit, játékosságait, humorát észre vetetni, nyelvi közösségünk összetartozását megéreztetni, ezek jelentik tudatos anyanyelvi nevelő munkánk lényegét.

Intézményünk óvodapedagógusai azt vallják, hogy az anyanyelvi nevelés a hazafiságtudat, magyarságtudat kialakításának leghatékonyabb eszköze, a személyes és szociális azonosságtudat alapja. Nyelvünk, mely „észjárásunkat” is meg-

határozza (Karácsony Sándor) kulturális érték, melyre büszkének kell lennünk, s ápolni, fejleszteni kell a vele kapcsolatos ismereteinket.

A mi óvodánkban különös gonddal ügyelünk arra, hogy az ideérkező gyermekek a szép, kulturált, udvarias beszéd legfontosabb elemeit, szabályait megismerjék. Arra törekszünk, hogy a gyermek - gyermek és felnőtt - gyermek kapcsolatában gátlások nélkül jelenjen meg az odailő verbális és nonverbális kommunikáció, a tevékenységnek, a szerepnek megfelelő beszéd. A szókincsbővítés értelmeléssel, megértéssel járjon együtt, s a számos anyanyelvet fejlesztő játék szervesen épüljön be a mindennapok tevékenységébe.

Az intézményünkbe heti rendszerességgel ellátogató logopédus segítségével a kiejtési problémákkal küszködő gyermekek gondjait igyekszünk enyhíteni, illetve megszüntetni.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat intézményünkben, ezért az anyanyelv fejlesztése, és a kommunikáció különböző formáinak alakítása az óvodai nevelőtevékenységünk egészében jelen van. Megvalósítását elsősorban beszédre készítető környezet létrehozásával, helyes mintaadással és szabálykövetítéssel, a spontán beszéd javíthatóságának elkerülésével érjük el.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelünk, s közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére törekszünk.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeket mindig meghallgassuk, kérdéseikre válaszokat adjunk és a beszélő- kérdező kedvüket támogassuk.

A Szentjakabi Tagóvodába járó gyermekek egy része lovári anyanyelvű, ezért különösen fontos, hogy magyar nyelvismeretüket egyéni fejlesztéssel az iskolai munkához szükséges szintre eljuttassuk.

Beszédre készítető helyzetek megteremtésével, dráma játékkal, bábozással, nyelvi játékokkal igyekszünk a magyar nyelvet megtanítani számukra.

Nevelő munkánk során a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, - mint életkori sajátosságra - valamint a meglévő tapasztalataikra, élményeikre és ismereteire építve biztosítunk változatos tevékenységeket óvodásainknak, melyek segítségével további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Valljuk, hogy az óvodás gyermekek értelmének megnyitása elsősorban érzelmeiken keresztül, s nem a szándékos tanulás elvárásával lehetséges.

A tanulást a lehető legszélesebben értelmezzük, mely szerint a gyermekek minden éber pillanatukban tanulnak. Fejlődésük az érés, a spontán fejlődés és a tudatos fejlesztés együttes hatásaként értelmezhető gyorsabb, lassabb és stagnáló szakaszokat egyaránt tartalmazó folyamat, ezért fontosnak tartjuk a türelmes, kíváncsi magatartást az óvoda és a család részéről egyaránt.

Az óvodás gyermekek a játékban és egyéb játékos tevékenységek által fejlődnek a legjobban. A játék egész személyiségükre hat, és a tanulás számtalan lehetőségét hordozza magában.

A fejlesztés, és korrekciós nevelés feladatait kiscsoportos, illetve egyéni módon kívánjuk megvalósítani, elsősorban az óvónő által kínált játéktevékenységek segítségével.

Az értelmi nevelés feladatainak megvalósításával egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezésére, bővítésére, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlására, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztésére törekszünk.

5.4.1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodánkban a tanulás a gyermekek életkori sajátosságaival összhangban folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, az óvodai élethez illő természetes és szimulált környezetben

az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek, alkotóképességének fejlesztése. Fontos feladatunk, hogy biztosítsuk valamennyi értelmi képesség, - különösen a képzelet és a kreativitás - fejlődését elősegítő ösztönző környezetet óvodásaink számára.

Az óvodapedagógusok intézményünkben a tanulást támogató környezet megteremtése során nagymértékben építenek a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. Tanulási tartalom közvetítő munkájuk során szakszerűen használják a modern információ feldolgozási eszközöket, példát mutatnak azok óvodában indokolt alkalmazására.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái óvodánkban:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógusok a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítik a gyermekek személyiségének kibontakozását.

6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

6.1.Személyi feltételek

Intézményünkben a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus, aki a programunk szabta keretek között a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek során szabadsággal és felelősséggel végzi munkáját. Jelenléte, közreműködése a nevelési feladatok végrehajtásában a nyitva tartás egész időtartamában elengedhetetlenül szükséges.

Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Intézményünkben nagyon fontos szerepe van az óvodapedagógusi tevékenység mellett az óvoda működését segítő technikai alkalmazottaknak. Igényes, az óvodai nevelés szellemiségéhez méltó munkájuk nagymértékben hozzájárul a nevelő munkánk eredményességéhez.

Az óvodánkba járó sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez minden esetben igénybe vesszük a szakszolgálat speciálisan képzett szakembereinek közreműködését.

6.2.Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezése nagyon jó szinten szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítja egészséges fejlődésüket. Lehetőséget nyújt mozgás- és játékigényük kielégítésére.

Arra törekszünk, hogy harmóniát, esztétikumot árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegyük körül a gyermekeket.

A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket, hozzáférhető módon, de a biztonságukra figyelemmel helyezük el.

Az óvodánk megfelelő munkakörnyezetet és szociális körülményeket biztosít az óvodai munkatársak részére.

A szülők fogadásának kulturált lehetőségét a központi és tagóvodákban egyaránt megteremtettük.

7. Az egyéni fejlesztés feladatai óvodánkban

A szociokulturálisan hátrányos helyzetben lévő gyerekek esélyeinek növelése, valamint a kiemelkedő adottságokkal, képességekkel rendelkező gyermekek fejlődésének elősegítése érdekében, az alábbi célokat és feladatokat határozzuk meg:

- Célkitűzésünk, hogy a hozzánk járó gyerekek szociokulturális hátterét, esetleges hátrányos helyzetük okait, lemaradásuk mértékét és jellemzőit mind pontosabban megismerjük.
- Egyénre szabott módszerekkel csökkentjük az egyes gyerekek hátrányait annak érdekében, hogy a közoktatási rendszer további szinterein eséllyel vehessék fel a versenyt társaikkal.
- A kiemelkedő adottságokkal, képességekkel rendelkező gyermekeket felismerjük, fejlődésüket egyénre szabott módszerekkel elősegítjük.

Feladataink:

- A hátrányokkal küzdő gyerekek felismerése, lemaradásaik, részképesség problémáik pontos meghatározása képzett fejlesztő pedagógusaink illetve a Nevelési Tanácsadó segítségével történik. A kiemelkedő adottságokkal, képességekkel rendelkező gyermekek azonosítása a csoportban dolgozó két óvodapedagógus feladata. (1. sz. melléklet)
- Az egyéni fejlesztés feladatainak, módszereinek és ütemének meghatározása, írásos rögzítése, a gyermek egyéni fejlődését nyomon követő feljegyzéseinkben. (2. sz. melléklet)
- Az eredmények, változások legalább félévente történő vizsgálata, értékelése, a hatékonysági mutatók megállapítása. (3. sz. melléklet)

A differenciált fejlesztés végzése során az alábbi alapelvek érvényesülnek:

- A differenciált fejlesztés a csoportban dolgozó óvodapedagógusok együttes munkájával valósul meg.

- A fejlesztési tervet az óvónők közösen állítják össze, s a fejlesztő pedagógussal véleményeztetik.
- Az elvégzett feladatokat a 2. sz. mellékleti lapon pontosan vezetik, s a tapasztalataikat megosztják kolleganőikkel.
- Feladatok meghatározásánál a fokozatosság és az egymásra épülés elvének kell érvényesülni.
- A differenciált fejlesztésre elsősorban játékidőben kerülhet sor, amennyiben a nyugodt légkör kialakult.
- A fejlesztés módja a játék fejezetben leírtak szerint történhet úgy, hogy a kisgyermek azt mindenképpen játékként élje meg.
- A szükséges fejlesztésről, annak folyamatáról, eredményéről a szülőket tájékoztatni kell.
- A szülőket segíteni kell a gyermekük otthoni fejlesztésében.
- / Megjegyzés: A Szentjakabi Tagóvodában függetlenített fejlesztő pedagógus dolgozik, a HPP 58-62 oldalon leírtak szerint/

8. Nevelőpartnerünk a család

Az óvoda és család kapcsolatában legfontosabb kapocs a gyerek, az ő érdekei határozzák meg az együttműködés formáját és tartalmát.

A család, amikor kiválasztja a mi óvodánkat gyermeke számára, megtisztel bennünket bizalmával.

Ennek a bizalomnak a tudatában kell a család felé fordulnunk, ennek a bizalomnak kell megfelelnünk. Magabiztos szaktudással, korrekt, kulturált és toleráns kapcsolatépítő magatartással nap, mint nap bizonyítanunk kell, hogy intézményünk számukra a lehető legjobb választás volt.

A családok megismerése, kultúrájuk, nevelési szokásaik előítélet mentes feltárása, és elfogadása fontos feladatunk. Nevelési gyakorlatunkat erre építve, ehhez igazítva kell kialakítanunk.

A beszoktatási idő hosszúságát, és módját (anyával, apával, nagyszülővel) az egyéni szükségletekhez, elvárásokhoz igazítjuk.

Az óvodás korosztály nevelésének szakemberei mi vagyunk. Ismereteink egy részét közérthető formában meg kell osztanunk a családokkal. Egy - egy esetben, lényeges nézetkülönbségekkor, elvárásaink rendszerét - ésszerű, de még mindkét fél részéről elfogadható kompromisszumok árán is - igyekeznünk kell közös nevezőre hozni.

A napi találkozások során a gyermekekkel, a neveléssel és az aktuális feladatokkal kapcsolatos legfontosabb halaszthatatlan információkat beszéljük meg a szülőkkel. Az egyes gyerekekkel kapcsolatos - testi, érzelmi, értelmi és szociális - fejlődés jellemzőire mutató megbeszélésekre bármelyik fél részéről jelentkező igény alapján teremtünk alkalmat.

Az óvodai évek alatt legalább egy alkalommal felajánljuk a szülőknek, hogy szívesen meglátogatjuk családjukat otthonukban, hogy jobban megismerjük egymás nevelési nézeteit. A kapcsolattartás e formájának –szülői részről történő - esetleges elutasítását tudomásul vesszük.

A nevelési év során legalább háromszor tartunk szülői értekezletet, mely alkalmakkor az intézmény aktuális feladataival kapcsolatos nevelési témák megbeszélése, megvitatása történik.

Minden nevelési évben egy alkalommal - külső vagy belső előadó segítségével - olyan közérthető, de korszerű tudományos ismereteket hordozó ismeretterjesztő előadást szervezünk, mely a gyermekkor nevelési, egészségügyi problémáival foglalkozik.

A szülőknek a nevelési év során - egyeztetett időpontban - bármikor lehetőséget biztosítunk arra, hogy gyermekük óvodai tevékenységét, magatartását megfigyelhessék.

A központi óvodában évente egy alkalommal - szeptemberben történő megállapodás alapján - csoportszinten család - óvoda kirándulásokat szervezünk, ahol

a szép természeti környezet megismerésén túl, a szülőkkel való kapcsolatunk is mélyülhet.

Intézményünkben a Szülői Munkaközösség képviseli a családok érdekeit. Működésüket, jogaik érvényesítését a törvénynek megfelelően biztosítjuk.

A központi óvoda nevelőtestülete évente egy alkalommal - a farsangkor - az eddigi szokásoknak megfelelően a Szülői Munkaközösséggel közösen ünnepséget szervez a gyermekek részére.

A tagóvodákban az eddigi hagyományoknak megfelelően – szülők nélkül - csoport, ill. óvodai szinten zajlik a télbúcsúztató ünnepség.

4. sz. melléklet: Az intézményen belüli szülő, gyermek, pedagógus együttműködés táblázata.

9. Az óvodai élet tevékenységi formái, és az óvodapedagógus feladatai:

9.1. Játék

A játék elsődleges, cél nélküli, örömforrás nyújtó tevékenységforma 3 - 7 éves gyermekek életében. Önmagáért való jó.

Sajátos gyermeki világ teremődik segítségével, melyben megnyugvást hozó megoldások születnek, vágyak teljesülnek, s hiánytalan egésznek érződik minden.

A gyermek önmagát és környező világát vetíti ki játékába, s megtanulja saját személyiségének és élő - élettelen környezetének kapcsolatrendszerét. A játék sajátossága az utánzás, a szimbolizmus, a játéktudat és a realitásérzék együttes jelenléte.

A játékban megjelenő élmények, az azt kísérő érzelmek, a tevékenykedés, az alkotás öröme sokoldalúan hatnak a gyermekekre, s válik ez által a játék a személyiségfejlesztés elsődleges eszközévé.

Fejleszti az érzékszerveket, a tér, a forma, a szín, nagyság észlelését, valamint a mozgáskoordinációra, a nagy és finommotoros mozgásokra is pozitívan hat.

A személyes, szociális és kognitív kompetencia kiteljesedéséhez nagymértékben hozzájárul. A játék egyidejűleg elégíti ki az ingerszükségletet és a megoldási késztetést az által, hogy maga termeli és hozza létre az aktivitás létrejöttéhez és fenntartásához szükséges optimálisra fokozott feszültséget.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A játék, - mely folyamata során a szabad képzettársítások követik egymást - a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete.

Nagyon fontos elvárás intézményünkben, hogy ennek a gyermeki szükségletnek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus a feltételteremtő tevékenysége mellett, a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, (a nem direkt) indirekt reakcióival éri el.

A játékhoz kapcsolódó legfontosabb elveink:

- A játékot az érdeklődés tartja fenn, ezért ideje nem behatárolható.
- A játékszereteket fejleszteni kell, mert a játék által nyílik lehetőség az öröklött motívumok gyakorlására, s a játékok megismertetésén, elsajátításán, megszerettetésén keresztül a pozitív attitűdök létrejöttét segítjük elő.

A játék és a játék között nem teszünk rangsorbeli különbséget, mert minden játék fejlesztő hatású, amíg a fejlődés le nem zárul.

A kisgyermek első valódi játszótársai óvodánkban a felnőttek - óvodapedagógusok és egyes esetekben a dajkák. Ők utánozható mintát adnak a játéktevékenységre, majd amikor a *szabad játékfolyamat* már kialakult, továbbra is bevonható társak maradnak, illetve a segítő, kezdeményező feladatuk megmarad arra az esetre, ha a játékfolyamat elakad.

A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Ezeknek a feltételeknek a megteremtése intézményünkben az óvodavezető és az óvodapedagógusok feladata.

A mi óvodánkban minden esetben megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítunk a gyermekek különböző játékformáihoz (a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus - szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz) egyaránt.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.

A társas kapcsolatok fejlődésében is meghatározó szerepe van a játéknak. A kezdeti magányos, illetve egymás melletti játékból szinte észrevétlenül alakul ki a közös játék, az együttműködés óvodás korra jellemző szintje, mely ilyen mértékben semmilyen más tevékenység során nem figyelhető meg. Társaik - verbálisan vagy nonverbálisan közölt - szándékainak megértése, a különböző elképzelések összehangolása, a konfliktuskezelő magatartás s számos erkölcsi és akaratitulajdonság kialakulása köszönhető a játékfolyamatoknak.

Csak a játék prioritására építő óvodát tartjuk igazán gyermekközpontúnak.

Célkitűzéseink:

- Az óvodában töltött idő legalább 60 %-ában a játéktevékenység végzésére legyen módja a gyerekeknek.
- A játék a fejlődés, fejlesztés fő színtere legyen a testi, értelmi, érzelmi és szociális jellemzők fejlesztése terén egyaránt.
- A játékban érvényesüljön a gyermeki szabadság.

Feladataink:

- A játékhoz szükséges feltételrendszer megteremtése (hely, idő, eszköz, légkör, élményszerzés lehetősége)
- Jól működő szokás és szabályrendszer, valamint megfelelő magatartáskultúra kialakítása, amely biztosítja a gyermekcsoport harmonikus együttlétét.

Nevelőtestületünk arra törekszik, hogy a nap nagy része játékkal teljen el, s fontos feladatunknak érezzük, hogy a nyugodt, tartalmas játék feltételeit megteremtjük.

A csoportszoba - a játék szabadon alakítható színtere - tetszés szerint átrendezhető.

Az eszközök - a szimbolizmus jegyében - bármire felhasználhatók. A szabadság határai addig terjednek, amíg a másik gyermek érdekei nem sérülnek. Az agresszív vitásnak és a rongálásnak nem adunk teret.

Törekszünk olyan esztétikus, ingerdús környezetet teremteni, ahol megfelelő számú és minőségi eszköz, a nyílt és intim játszóhelyek egyaránt megtalálhatóak.

A Szentjakabi Tagóvodába járó hátrányos helyzetű gyermekek otthoni tárgyi környezete (ide értve a játék eszközöket is) hiányos, ezért különösen fontos feladat, hogy gazdag eszközrendszerrel találkozzanak intézményünkben és a használatukat, alkalmazásukat, technikájukat, variálhatóságukat megismertessük számukra.

A gyakorlatban kétféle játékot különböztetünk meg:

1. A gyermek *szabad játékát*, melyhez az óvónő megengedő, indirekt résztvevő magatartással viszonyul. Ebben a tevékenységben valósul meg a játékba integrált tanulás.

2. Az óvónő által kezdeményezett, nevelési célzatú, tanulási tartalmat hordozó játéktevékenység, melyben a gyermekek önkéntes alapon vehetnek részt.

Formái: mikrocsoportos munkaforma, játékba ágyazott, játékra épülő tanulás, ill. az óvodapedagógus által szervezett, tanulási tartalmat hordozó foglalkozás.

A szabad játékhoz - a gyermekek érdekében - néhány alapvető szabályt alakítottunk ki:

- A játszóhely, a játék azé, vagy azoké, akik azt először kiválasztották maguknak. A játszó csoporthoz kérésre lehet csatlakozni, de az elutasítást meg kell tanulni elviselni.
- A játékok - melyek a gyerekek számára elérhető helyen vannak - szabadon levehetőek, egymásnak átadhatóak, de a tevékenység lezárása után a helyükre kell, hogy kerüljenek.
- A játszóhelyek kiválasztásánál a célszerűségi szempontok átgondolása ajánlott.
- A játékeszközt rongálni, szájba venni nem szabad.

Az óvónő a szabad játékkal kapcsolatos passzív szerepét akkor változtatja meg ha:

- A gyermek igényli az óvónő részvételét vagy segítségét,
- A kialakult szabályok sérülnek,
- A konfliktus agresszióba torkollik,
- A játék tartalmi íve olyan pontra érkezett, ahonnan a gyermek nem tud továbblépni,
- A játék tartalma az eszközhiány miatt nem tud kibontakozni.

Az óvónő által kezdeményezett tanulási tartalmat hordozó játékek jellemzői:

A játékidőben megjelenő, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, melyek időtartamát az érdeklődés fennmaradása határozza meg.

Mikrocsoportos munkaforma esetében:

Helyét, tartalmát, eszközeit tervezni, lebonyolítását szervezni kell, a napi gyakorlatban a gyermekek reakcióihoz, visszajelzéseikhez kell alakítani a tényleges megvalósítását.

- Akkor legeredményesebb és legérdekesebb, ha komplex módon, több nevelési területhez kapcsolódó tartalmat hordoz.
- A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, elmehetnek, vagy visszatérhetnek e tevékenységbe, de a nagyoktól elvárjuk, hogy az elkezdett cselekvést befejezzék.

A játékba ágyazott tanulás során a játéktevékenységben adódik olyan lehetőség, amikor az óvónő a játékszituációt kihasználva, arra építve ismeretek, tapasztalatok megszerzését segíti elő a gyermekek számára.

A játékra épülő tanulás során az ismeretszerzés a játéktevékenységből nő ki. Ilyenkor a gyermek a játéktevékenységből szándékosan lép ki. Az óvodapedagógus feladata, hogy tervezze, szervezze, irányítsa ezt a fajta tanulási tevékenységet.

Az óvónő által szervezett tanulási tartalmat hordozó foglalkozás:

A szervezett mozgásfejlesztés minden esetben kötött foglalkozás formájában valósul meg intézményünkben.

Ezen kívül, a játékidő lezárását követően, olyan tanulási tartalmak átadására, melyek a játékidőben párhuzamos tevékenységként – a zajsztint, vagy a nagyobb

létszámigény miatt - nem, vagy csak nehezen közvetíthetők, foglalkozást szervezünk. A foglalkozások helyét a napirendben és a hetirendben pontosan meghatározzuk. A gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozásokat differenciált feladatadással, az óvodás korosztályhoz illő módszerekkel valósítjuk meg.

9.2. Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megteremtésének és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei intézményünkben - a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt - mondókák, dúdolók, versek melyek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkatot, erős alapokat kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mesére, versre úgy tekintünk intézményünkben, mint a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb eszközére.

A mese- vers - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatisztizálás eszközeivel - tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átélkesítő szemléletmódja s az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra, a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodánkban a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi – a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mesének kiemelkedő szerepet tulajdonítunk a gyermeki személyiség fejlődésében, a játékkal egyenértékűnek tartjuk, noha a hatását egész más módon fejti ki a 3 - 7 éves gyermekekre, mint a játék.

A mese a szó, a gondolati képek játéka, a valós és a képzeletbeli világ keveredése verbális úton.

Felfedezésre váró ismeretlenség, a különböző dimenziójú világok találkozása, ahol menny és pokol, mélység és magasság, élet és halál egyaránt megtalálhatók, de ahol az emberi lét legnagyobb értékei a szeretet, boldogság, okosság, szépség mindig megnyugtató rendet tudnak teremteni. A felfoghatatlant, a végtelen világot megsejteni, az emberi élet végességét feldolgozni, az emberi fajhoz való tartozás szépségét és felelősségét megérteni mind - mind segít a mese.

A népmesék egy nyelvi, kulturális kötődésű közösséget jellemeznek, a szociális identitás kialakulását elősegítik, nyelvet, kultúrát, észjárást közvetítenek.

A Szentjakabi Tagóvodában helyet adunk a magyar nyelven íródott cigány eredetű meséknek, mondókáknak, verseknek.

A nevelési területhez kapcsolódó célkitűzések:

- A gyermekek szívesen, örömmel és aktív hallgatóként vagy szereplőként vegyenek részt a napi mesélésben, verselésben, mese feldolgozásokban.
- A feldolgozott vagy kitalált mesékben, jeleneteikben tudják kifejezni érzelmeiket, gondolataikat.
- A verselés, mesélés során fejlődjön együttműködő készségük, önfegyelmük, beszédfevelmük.

Feladataink:

- A vers, mese közvetítéséhez szükséges meghitt, nyugodt légkör megteremtése.
- Mindenek felett ízléses, az óvodás korosztály fejlettségének és életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi anyag kiválogatása, mely az óvónő felelősségét képezi.
- A mese, vers feldolgozásához, megjelenítéséhez szükséges eszközrendszer (báb, jelmez, díszlet, zene) változatos létrehozása.

Óvodánkban naponta legalább kétszer mesélünk. A délelőtti játék befejezése után - amikor a játékban feloldódott már a legtöbb feszültség, amikor jól esik a test nyugalma - a csoportszoba egy meghitt helyén mesélünk először. Ez a mese mindenkinek szól, de elsősorban a kicsik gondolatvilágához figyelmének hosszúságához van méretezve. A mese alatt zavaró viselkedés nélküli „aktív” csendet várunk el.

Az óvónő átéléssel, a verbális és nonverbális eszközök széles skálájával - lehetőleg eszköz nélkül és kívülről - mond mesét. Lassan, jól artikulálva beszél, s ezzel is segíti a megértést, a belső kép alakítás lehetőségét.

Lefekvés után, elalvás előtt elsősorban a hosszabb lélegzetű tündérmesék elmondására kerül sor. Ez a mese a nagyoknak szól, akik általában később alsznak el, s maradéktalanul végig tudják hallgatni az egészet. Ilyenkor természetesen teljes csend az elvárás, melyben halk, lassú mesemondással, a beszéd színeivel segítjük a vizuális megjelenítést.

Mi óvodánkban elvárás, hogy minden óvónőnek legyen saját - a különböző fejlettségű gyerekekhez illő, könyv nélkül tudott - meserepertoárja. A népmesék különleges, de nem egyeduralmi szerepét hangsúlyozzuk.

A mese mellett az irodalmi nevelés másik fontos eszköze intézményünkben a vers. A versben zeneiség, a ritmus, a humor, a szavak játéka a legnagyobb érték.

Verset mondani bármikor lehet, örömkömben, bánatkömben, s a különleges ünnepi hangulatunkban egyaránt.

Szórakozás, mulatság, örömszerzés, vigasztalás, egybehangelődés és együvé tartozás eszközeként jelenik meg a vers a napi óvodai életben.

A versek kiválasztásánál az óvónők egyéni érzésvilága a meghatározó, de a mi óvodánkban általánosan elfogadott elv, hogy a gyermekek számára jól befogadható, művészi értékkel bíró verseket részesítjük előnyben. Verset direkt módon - néhány ünnepi alkalomra való készülődéstől eltekintve - nem tanítunk, de örülünk ha az ismételtetést maguk kérve, a gyerekek fülébe, fejébe „belemásznak” versrészletek, vagy akár egész vers, mert így a ráismerés, az én is tudom öröme nagyobb.

A folyamatos napirendbe ágyazott játék során az oda illő verselgetés része napi tevékenységnek. Ízléses, az óvodában jól használható versekből sokféle gyűjtemény létezik, de mi törekszünk arra, hogy ezeket az általunk felfedezett és jónak ítélt további versekkel kiegészítsük.

A tágabb értelemben vett irodalmi nevelésben beletartozik a bábjáték, a dramatizálás, s a közművelődési intézmények által kínált rendezvények látogatása is.

Az óvodai bábjáték és dramatizálás objektív és szubjektív feltételeinek megteremtése a pedagógusok feladata. Sokféle eszközt szimbolikus tárgyat kell a gyerekek rendelkezésére bocsátani, melyeket szabad önkifejezésre használhatnak, vagy segítséggel, ismert meséket, verseket jeleníthetnek meg. Az óvodás gyerekek szeretnek bábozni, dramatizálni, hisz itt is a játékhoz hasonló „mintha” élményeket élhetnek át. A szerep, a báb mögé bújva gyakran gátlásos szorongó gyerekek is feloldódnak és megnyílnak a pedagógus és társaik előtt.

A viszonylag kötött szöveg és behatárolt viselkedés - mesék, történetek megjelenítésekor - beszédfigyelemre, önfegyelmre, a társakra való odafigyelésre nevel. A báb, a dramatizálási eszköz improvizálásra is serkenthet, mely során a beszéd és érzelemnyilvánítás tartalma, formája sokat elárul a gyermekről.

A mi óvodánkban elvárás, hogy csoportonként legalább négy - öt mese megjelenítéséhez szükséges eszköz álljon a gyerekek rendelkezésére. Óvónők a bábozás és dramatizálás nevelő hatását és személyiségfejlesztő erejét felismerve tudatosan építik be gyakorlati munkájukba e tevékenységeket.

A közművelődési intézmények által kínált rendezvények közül a színház gyermekelőadásait, ill. a könyvtárat évek óta rendszeresen látogatjuk a nagyobb, fejlettebb gyermekekkel.

A nevelési év során további egy - két alkalommal - minden korcsoportnak szóló - rendezvényt szervezünk. A kínálatból nívós bábelőadásokat, vagy zenés műsorokat igyekszünk kiválasztani, melyekre a gyermekeket elvisszük, abban a reményben, hogy igazi irodalmi élményhez juttatjuk ez által is őket.

9.3 .Ének - zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodánkban a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak óvodánkban a gyermekek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógusok mindig figyelembe veszik a gyermekek hovatartozását is.

A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermekek mindennapi tevékenységének.

A zenei nevelés a művészeti nevelés fontos része, mely érzelmeket vált ki, fogékonytá teszi a embert a szép befogadására, mozgósítja az akarat és önfegyelem erőit, az alkotókedvet, a gondolkodást.

Az óvodai nevelőmunka minden területéhez kapcsolható, a komplex fejlesztést elősegítő nevelési terület.

A zenei nevelésünk alapját a magyar népzene kincs páratlan, gazdag tára adja.

Munkánk során Kodály Zoltán zenepedagógiai törekvéseit, irányelveit tartjuk szem előtt, s a Forrai Katalin által kidolgozott zenei nevelés tartalmi és módszertani ajánlásait fogadjuk el elsősorban.

A Szentjakabi Tagóvodában alkalmat biztosítunk arra, hogy a gyermekek a cigány kultúrából származó zenei alkotásokat hallgathassanak, énekelhessenek és a hozzá illő – otthon tanult – táncokat is előadhassák.

Óvodánkban – a zenei nevelés során – a következők vezérelnek bennünket:

Célok:

- Az óvodás gyermekek életében az ének, a zene váljék öröm forrássá, szívesen végzett tevékenységgé a nap bármely szakában.
- Alapozódjon meg zenei anyanyelvük, ízlésük, fejlődjön mozgáskultúrájuk, zenei alkotóképességük.
- Ismerjék meg népzenei kultúránk alapjait.

Feladataink:

Gyakorlati munkánkban a zenei nevelés feladatai fokozatosan és tervszerűen egymásra épülő rendszert alkotnak, a gyerekek életkorához fejlettségéhez igazodva.

Fejlesztjük a gyerekek éneklési kedvét, hangterjedelmét, ütemtartását, ritmusérzékét, finomítjuk hallásukat.

Óvodai életünk során bármely tevékenység alkalmat adhat az éneklésre, énekes beszédre, mondókázásra.

Beszoktatás során kiemelt jelentőséget tulajdonítunk azoknak a személyre szóló, személyre szabott kis mondókáknak, dalocskáknak, melyek a gyermekek megnyugtató hatásában segítenek.

A zenei nevelés megvalósítása nevelőmunkánkban

Intézményünk gyakorlata szerint a spontán éneklés és mondókázás mellett a tervezett és szervezett zenei nevelésre hetente egy alkalommal zenei napon kerül sor.

A tervezett zenei feladatot elsősorban kötetlen formában - a gyerekek játékához kapcsolódóan, párhuzamos tevékenységként, - sokszínűen közvetítjük.

A nevelési terület jellegéből adódóan (pl. a dalos játékhoz nagy hely és megfelelő részvétel szükséges), egyes zenei feladatok megvalósítása a fent leírt szervezett foglalkozás formájában történik.

A gyerekek zenei fejlődésének üteme egyénileg igen különböző lehet, melyet adottságaik és környezetük hatásai egyaránt befolyásolnak. Vegyes csoportjainkban folyó zenei nevelésünket - természetesen - a gyerekek életkori, fejlettségi összetétele alapvetően meghatározza.

Az óvónőknek figyelembe kell venniük, hogy az adott zenei feladatot mely fokozatokon keresztül közvetítik különböző fejlettségű gyerekeknek. Át kell gondolnunk, hogy a csoportjukba tartozó gyerekek számára melyek azok a mozgásformák, tevékenység- és játéklehetőségek, módszerek, melyek a zenei nevelés megvalósítását legjobban szolgálják s e mellett kellő motiváltságot biztosítanak a belsővé válás folyamatának elindításához.

Óvodánkban főként az évszakok változásához, természeti környezethez, állatokhoz, illetve a főbb ünnepkörökhöz kapcsolódó egyszerű szabályokkal játszha-

tó mondókákat, dalokat tanítjuk, és közvetítjük az esetleges hozzá kapcsolódó szokásokat, hagyományokat.

Többféle, változatos ritmushangszer beszerzésére törekszünk és a gyerekeket azok használatára megtanítjuk. Zenei szempontból gyengébb adottságú, ill. a tehetséges gyermekek fejlődését fokozott figyelemmel kísérjük.

A zenei nap során fontos feladata az óvónőknek minden korosztály számára biztosítani a hangkészletben, ritmikában, mozgásformában fejlettségüknek megfelelő zenei anyagot.

A fokozatosság, és egymásra épülés elvének betartásával az egyszerű mondókáktól a bonyolult térformájú, több szereplős dalos játékokig juthatnak el a gyerekek az óvodás évek alatt.

A gyermekek fejlettségének megfelelő zenei anyagon túl, zenehallgatás keretében igyekszünk megismertetni velük olyan népdalokat, műdalokat melynek szövege és/vagy dallama közel áll a gyermeki világhoz.

Előnybe részesítjük a tréfás népdalokat és az érzékelhető hangulatot árasztó műdalokat.

A zenehallgatási daraboknál a központi óvodában és a Szentjakabi Tagóvodában elsősorban az óvónő énekes vagy hangszeres előadását alkalmazzuk, a Szántó úti Tagóvodában a művészeti nevelés sajátos szellemisége megkívánja, hogy a komolyzenei anyagok jó minőségű hanghordozókon kerüljenek bemutatásra.

Az intézményünkben dolgozó óvodapedagógusokkal szemben elvárás, hogy zenei felkészültségüket folyamatosan bővítsék, ápolják, védjék énekhangjukat.

Tisztán, a gyermekekhez illő hangmagasságban énekeljenek, és magyaros hanglejtéssel beszéljenek.

Rendelkezzenek elemi ismeretekkel a néptánc és mozgáskultúra területéről, és kreatív módon alkalmazzák e tudásukat a zenei nevelés gyakorlatában.

Az óvónők rendelkezzenek megfelelő kottaolvasási képességgel és legalább egy hangszeren tudjanak megszólaltatni egyszerű gyermekdalokat.

9.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének intézményünkben.

Valljuk, hogy a gyermeki alkotás a belső képek gazdagítását segíti elő és megvalósulása során maga a tevékenység - s ennek öröme - a legfontosabb. Arra törekszünk, hogy az alkotás, az önkifejezés igényét kialakítsuk óvodásainkban, s a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására tegyük alkalmassá Őket.

Az óvodánkban a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységekre az egész nap folyamán teret, lehetőséget biztosítunk.

Ezen tevékenységek -az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva- segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését. Hozzájárulnak a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodásához, képi gondolkodásuk fejlődéséhez, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük kialakulásához.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységek segítségével formálódik a gyermekek képzelete, gazdagodik elme- és fantáziaviláguk, tartalmassá válik gondolatviláguk. Önismeretük, önbizalmuk nő, differenciálódik a cselekvéshez és annak tartalmához kapcsolódó érzelmük, fejlődik alkotó képességük.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

A nevelési területhez kapcsolódó célkitűzéseink:

- Élményt adó, önkifejezésre készítő, fantáziát megmozgató vizuális nevelés jellemezze óvodai munkánkat.
- A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás fejlődésének jelei mutatkoznak meg a gyermek munkáiban.

Feladataink:

- Rajz, festés, mintázás, kézimunka tevékenységre a napfolyamán – a játékidő részeként – folyamatosan lehetőséget kell biztosítani, s ennek tárgyi feltételeit meg kell teremteni.
- Az óvodai tárgyi környezetet olyan minőségűre kell fejleszteni, hogy esztétikai élményt nyújtson, és ízlésformáló legyen.
- A vizuális elemzésre, megfigyelésre, feldolgozásra alkalmas témák lehetőség szerint közös élményszerzés során kerüljenek ki választásra.
-

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka megvalósítása gyakorlatunkban

Ezek a tevékenységek a gyermekek által önként választott, a játékidő keretei között bármikor megvalósítható, illetve az óvónő által felkínált tervezett, szervezett témát, eszközt kijelölő tevékenységi formák között valósulnak meg óvodánkban.

A játékidőben végzett vizuális nevelés területéhez tartozó tevékenységekhez a megfelelő hely és idő biztosítása mellett gondoskodni kell az elegendő mennyiségű és jó minőségű eszközrendszerrel is. A játékidőben rajz, festés, mintázás, kézimunka tevékenységet választó gyermekeket az óvónőnek figyelemmel kell kísérnie, és szükség szerint segítséget kell nyújtania számukra az eszközök helyes használatában, a megfelelő technikák alkalmazásában.

Heti egy alkalommal a vizuális tevékenységek sorából a pedagógus kínál olyan témát, amely tudatosan, tervszerűen kapcsolódik nevelőmunkákhoz.

A megvalósításhoz szükséges feltételeket (hely, idő, eszköz) megteremti, és gondoskodik arról is, hogy a különböző fejlettségű gyermekek számára egyaránt legyenek megfelelő, sikerélményt nyújtó tevékenységi formák.

A gyermekeket - a bármely formában történő rajz, festés, mintázás, kézimunka során - tiszta, esztétikus munkavégzésre, a megkezdett tevékenységek befejezésére neveljük.

A gyermeki fantázia érvényesülésének elsődleges fontosságát szem előtt tartva, önállóságra, képzeletünk aktivizálására biztatjuk őket.

A gyermekek alkotásait megbecsüljük, azok a társak és a szülők számára történő kiállításáról gondoskodunk.

A Szántó Úti Tagóvodában művészeti napok alkalmából vendégül hívtunk kézművesek, népi iparművészek munkáinak megismertetésére, tevékenységük kipróbálására teremtünk lehetőséget.

A Szentjakabi Tagóvodába járó gyermekek nagy része az óvodában találkozik először a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközeivel, ezért itt fokozott figyelmet kell fordítani az óvodapedagógusoknak arra, hogy az eszközök tulajdonságait, használatuk módját és technikáját megismertessék a gyermekekkel.

Meggyőződésünk, hogy a jó óvodapedagógusok megfelelő motivációval el tudják érni, hogy a manuális téren fejlesztésre szoruló gyermekek részt vegyenek az általuk kínált tevékenységekben.

Feladataink:

Fontos feladatunk, hogy az óvodában a gyermekeket esztétikus, célszerű, cselekvési inger kiváltó, egymással is mindjobban harmonizáló tárgyak vegyék körül.

Az óvodapedagógusok feladata továbbá, hogy a gyermekeket segítsék a pontosabb vizuális emlékezésben (változatos ingeranyaggal, megfigyelésekkel, az analízis pontosabbá tételével) és, hogy széles tevékenységi lehetőségek biztosí-

tásával, a technikák megtanításával, a kézmozgás fejlődésének elősegítésével a gyakorlati megvalósítás sikeréhez hozzájáruljanak.

Ezek a tevékenységek egy-egy óvodai nap egészét áthatják intézményünkben.

Témáink jelentős részét a természeti és társadalmi környezetünk biztosítja. A múlthoz, környezethez, lakóhelyhez, családhoz fűződő személyes viszony, a közösséggel való azonosulás, az egymás iránti figyelem és együttműködési készség kibontakoztatásának alapvető elemei jelennek meg ezekben.

Az óvodába kerülő gyerekek ismeretkörét a környezeti élmények segítségével tudjuk egyre bővíteni.

A vizuális elemzésre, megfigyelésre, feldolgozásra alkalmas témákat, élményeket a gyermekcsoporttal együtt élő, a hatásokat elemző pedagógus képes csak jól meghatározni.

Óvodánkban a nevelés folyamatában jellemzően megjelenő tevékenység a „szabadidős” ábrázolás, mely a nap folyamán a játékidőbe ágyazottan, – a gyermekek tetszése és választása alapján – bármikor előfordulhat. Megfelelő mennyiségű és minőségű, mindig ugyanazon a helyen megtalálható eszközzel kell biztosítani e tevékenységhez.

Az óvodapedagógusok feladata, hogy figyelemmel kísérjék azokat a gyermekeket kik ezt az időtöltést választották, s az eszközök használatában a technikák helyes alkalmazásában, s esetleg a téma felidézésében is segítséget kell nyújtaniuk. A gondos, pontos, tiszta munkavégzés mellett a helyes ülés és testtartás, s nagyobbaknál a helyes eszközfogás szokásának kialakítására is figyelniük kell az óvónőknek.

Heti egy alkalommal az ún. vizuális nap keretében a pedagógus a rajz, festés, mintázás, kézimunka adta széles kínálatból, az általa tervezett, szervezett nevelés rendszerébe tudatosan beépített témát és a hozzá tartozó eszközzel kínálja a gyermekeknek. Alkalmanként át kell gondolnia, hogy milyen feladatai vannak

még aznap, milyen szervezési formát igényel az adott téma, és a javasolt technika.

Fontos, hogy az óvónő által kínált tevékenységre megfelelő idő álljon rendelkezésre, hogy folyamatosan akár minden gyermek részt vehessen benne. A feladaton belüli differenciálással lehetőséget kell teremteni arra, hogy a különböző fejlettségű gyerekek megtalálják a nekik való tevékenységet.

A rajz, festés, mintázás, kézimunka tevékenységre szánt időkereten belül figyelni kell arra, hogy mindenki értesüljön arról, hogy mi a feladata. A nagyok motiválására különös gondot kell fordítani. A megkezdett feladat elvégzésére kell inspirálni minden gyereket, de a nagyokban tudatosítani kell az ezzel kapcsolatos határozott elvárásunkat, valamint azt is, hogy bár a téma kötött, de azon belül egyéni megoldásokra törekedhetnek.

A kollektív munkák a gyermekek fejlődésével életkoruk előrehaladásával, baráti kapcsolataik megerősödésével párhuzamosan egyre inkább teret kaphatnak.

Óvodánkban tevékenységekhez kapcsolható általánosan ismert technikákat alkalmazzuk a leggyakrabban (rajzolás, festés, vágás, tépés, ragasztás, gyurmázás stb.), de folyamatosan gyűjtjük, és kipróbáljuk az újabb, illetve a régi elfeledett, esetleg néphagyományokba gyökerező eljárásokat, melyekkel bővíthetjük a gyerekek elé tárt alkotói lehetőségeket.

A természet élő, és élettelen világából mind több tárgyat (levelet, virágot, termést, magot, tollat, kavicsot... stb.) igyekszünk a rajz, mintázás, kézimunka során munkánkba felhasználni.

A szabadban való tartózkodás során számos lehetőség nyílik a játékos ábrázoló tevékenységre. Udvarunkon a dögölt lesimított földterületek és betonozott területek egyaránt alkalmasak a rajzolásra, itt a gyerekek eszközmozgató gesztusai nem korlátozódnak a rajzlapnyi méretekre.

A nedvesített homok plasztikai anyag. Játéktevékenység közben alapanyagot képez a téri alakítás számára. Elsimítva nyomokat, illetve tárgyak, eszközök le-

nyomásával mozaikot készíthetünk rajta. Télen a hóemberépítés mellett a hó festés is érdekes játék.

Az óvodánkba járó gyerekeket múzeumba, képtárba, kiállításra évente egy - két alkalommal elvisszük. Az óvónők feladata, hogy előzetesen tájékoztassanak városunk ilyen jellegű kínálatáról és az óvodás korosztály számára a legmegfelelőbbeket kiválasszák.

A Kaposváron megtalálható esztétikai élményt nyújtó műalkotásokat (képek, szobrok, épületek, egyéb tárgyak) igyekszünk megismertetni a gyerekekkel, de alkalmanként egy - egy reprodukció vagy újságkép segítségével is felhasználjuk arra, hogy a művészetek csodás világát érzékeltsük.

A mindennapi élet esztétikája elsősorban a bennünket körül vevő tárgyi világ szépségét és harmóniáját, valamint a természet apró csodáit (táj, időjárás, élővilág, színek, változások stb.) jelenti. Észrevenni, rácsodálkozni, gyönyörködni, óvni, megőrizni és újat alkotni, ezek az esztétikai nevelés terén a kulcsszavaink.

9.5. Mozgás

A mozgás óvodás korban a fejlődés egyik elengedhetetlen feltétele, melynek biztonságos feltételrendszerét meg kell teremtenünk. Sokféle szabad mozgás biztosításával és célirányos fejlesztő mozgástevékenységgel a gyermeki létből fakadó természetes mozgásigény kielégítését elő kell segítenünk.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgásra, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékokra és feladatokra, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközeiként tekintünk intézményünkben. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

.A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség

ség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék keretében végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének- pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás- fejlődésére.

A spontán, a játékban, azon belül a szabad játékban (ágyazott) megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A testnevelés, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.

Hozzájárulnak a gyermekek harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgásainak kialakulásához.

Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-, ellenálló képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A testnevelésnek, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel valamint eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján - az egyéni szükségleteket, képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Az egészségnevelés fontos részterülete a testi nevelés, mely jelenti mindazokat a tervszerű ráhatásokat, melyeket a szervezet megóvása, gondozása, egészséges fejlődése, a testi képességek kibontakoztatása, valamint a mozgás-készség fejlesztése érdekében érik a gyerekek szervezetét.

A testi nevelésen belül kiemelkedő fontosságot tulajdonítunk az óvodás gyerekek fejlődésében a spontán és tudatosan, tervszerűen felépített mozgásos tevékenységeknek, - elsősorban játékoknak - melyeknek számos biológiai és pedagógiai értéke van. A mozgás által fejlődik a gyermek izom-, ideg- és vérkeringés és légző rendszere, erősödnek csontjaik, ízületeik.

A figyelem, emlékezet, gondolkodás és kreativitás, valamint számos pozitív erkölcsi tulajdonság kialakításában és fejlődésében is kimutatható a mozgásos tevékenységek jótékony szerepe.

Célkitűzéseink:

- A gyermekek mozgás kedvének növelése, a mozgás megszerettetése, a testi képességek, a fizikai erőnlét fejlesztése.
- A mozgás és az egészséges életvitel összefüggése életkori sajátosságainak megfelelő szinten tudatosuljon a gyermekekben.

Feladataink:

- A nagy- és finommozgások, szem - kéz - láb koordináció, testséma, egyensúly és ritmusérzék fejlesztése az óvodás korosztályhoz illő mozgásos feladatok sorával.

- A változatos – spontán és tervezett – mozgáslehetőség biztonságos feltételrendszerének megteremtése udvari és tornaszobai körülmények között egyaránt.

9.5.1. Mozgás a szabadban

Tudjuk, hogy a szabad levegőn olyan hatások érik a gyerekeket, amelyek mással nem pótolhatók, ezért az évszaktól függően igyekszünk az óvodában tartózkodásuk jelentős részét a szabadban tölteni. Az óvodás gyermek mozgási igénye igen nagy, s a szabad levegőn végzett mind több, optimális minőségű mozgás az igazán fejlesztő hatású.

Óvodáink udvarát az elmúlt években - koncepcionális fejlesztő munkával - az óvodás korosztály számára játéokra, mozgásos tevékenységre ideális helyszínné alakítottuk.

Udvari eszközeink biztonságosak, a gyerekek méreteihez igazítottak és döntő többségében esztétikus, környezetbarát anyagból készültek. Az állandó építmények és egyéb mobil eszközök széles lehetőséget nyújtanak a természetes mozgásformák (járás, csúszás, kúszás, mászás, egyensúlyozás) gyakorlására, fejlesztésére, s biztosítják, hogy a gyerekek változatos módon gyakorolhassák a már megszerzett mozgás képességeiket, és új mozgásformákat próbálhassanak ki.

A gyermekek által kezdeményezett, belső késztetésből fakadó mozgásos tevékenységet tiszteletbe tartva, alkalmanként un. szervezett szabadtéri mozgáskínálattal élünk, mely tervszerűen kapcsolódik tudatos testnevelő tevékenységünkhöz, s egy - egy részfeladat vagy technikai megoldás begyakorlásában nyújt segítséget. (Pl.: mozgásos szabályjátékok, sorversenyek, versenyjátékok)

Az időjárás függvényében a játékos átmozgatást igyekszünk a szabadban tartani.

9.5.2. A mozgás szervezett formája intézményünkben

9.5.2.1. Mozgás foglalkozás

Óvodánkban mindhárom feladat ellátási helyen vegyes életkorú csoportok vannak. A központi óvodában testnevelés az egyetlen foglalkozási terület, amikor élünk a csoportbontás lehetőségével, és fejlettség szerint a kicsikkel és a nagyokkal külön foglalkozunk. A kisebbeknek heti egy, a nagyobbaknak két alkalommal 25- 35 perces időtartamban a gyerekek fejlettségéhez igazodó, a fokozatos fejlesztést célul tűző testnevelés foglalkozásokat tartunk. Mindkét csoport számára elkészítjük a megfelelő feladatrendszert, amely fejlettségükkel összhangban van, s a fokozottság és egymásra épülés elvének figyelembe vételével biztosítja a fejlődés lehetőségét.

A tagóvodákban heti egy alkalommal a vegyes csoport számára együtt szervezett testnevelés foglalkozásokat tartunk.

A központi óvodában és a Szántó Úti Tagóvodában hetente egyszer lábtornát tartunk a gyógy-testnevelő kolléganők útmutatása alapján.

A központi óvodában a fejlettség szerint kialakított két gyermektársaság (kicsik és nagyok) testnevelési feladatait a tornaszobában, a tagóvodákban pedig a csoportszobában (megfelelő átrendezés után) szervezzük.

A testnevelés foglalkozások tervezése, szervezése, lebonyolítása korszerű szakmai ismereteket és módszertani tudást igényel.

A foglalkozásokra az életkorhoz, fejlettséghez igazodó terhelés, a minden izomcsoportra kiterjedő fejlesztés és a játékos megvalósítás kell, hogy jellemző legyen. Lehetőséget kell adni a gyerekeknek egyéni képességeik kibontakoztatására, a mozgásélmény sokirányú megtapasztalására.

Az óvónők feladata, hogy a testnevelés foglalkozások tárgyi és egészségügyi feltételeit biztosítsák.

Az eszközök kiválasztásánál a mennyiségi és minőségi követelmények mellett a veszélyforrások feltárása is fontos feladatnak tekintjük. A gyerekek torna-

ruhába való öltöztetésére a megfelelő szellőzésre, a tornaszoba tisztaságának ellenőrzésére is gondot fordítunk.

9.5.2.2 .Játékos átmozgatás

Minden olyan napon, amikor a hetirend nem tartalmaz testnevelés foglalkozást, a játékidő lezárása után - kötelező jelleggel - mozgásos játékot szervezünk a gyerekek számára. Ez az átöltözést nem igénylő foglalkozás a gyerekek életkorától, mozgás- és játékkedvétől függő időtartamú, s túlnyomórészt mozgásos szabályjátékokból áll.

A játékos átmozgatás feladatai szervesen kapcsolódnak a testnevelés foglalkozások anyagához, megalapozzák, kiegészítik azt.

Valamennyi mozgásos tevékenységnél fontos alapelv, hogy a gyerekek részvételét erőszakmentesen megfelelő motivációval próbáljuk elérni. A kicsik bevonására fokozatosan kerül sor, s a nagyok esetében a belső késztetésből történő aktivitás elérésére törekszünk.

9.6 .A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, megtanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza.

Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata intézményünkben, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.

Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

A természet megismerésére, megszerettetésére és védelmére elsősorban a gyermeki tevékenység, cselekedtetés közbeni tapasztalatszerzés során neveljük az óvodás gyermekeket.

A 3 - 7 éves korosztály természethez való viszonyát, bővülő ismeretei, gazdagodó érzelmei, valamint a körülötte lévő események iránti nagyfokú érdeklődése határozza meg.

Kíváncsiságuk, felfedezni vágyásuk óriási hajtóerő a világ megismerésére, és nagy lehetőség a pedagógusok számára a nevelési céljaik elérésére.

Célkitűzésünk:

A gyermek és az őt körülvevő természet és társadalmi környezet között olyan harmonikus aktív viszony kialakítása, melyben a nyitottság, a kíváncsiság, a megismerni vágyás és a természetvédelem kulcsszavak.

Feladataink:

- A gyermekek szerezzenek a korosztályuknak megfelelő ismereteket az évszokról, az időjárásról, állatokról, növényekről, az emberek és a munka világáról, a családi életről és a környezet védelméről.

- Ismerjék meg a közvetlen környezetükbe tartozó szín- és formavilágot, tudjanak számlálni, mennyiségeket összehasonlítani, mérni, halmazokat képezni.
- Kapjanak az egyéni érdeklődésüknek megfelelő egyéb területek megismeréséhez (csillagászat, kihalt állatok, régi korok, más népek stb.) segítséget a pedagógusoktól.
- Nevelőtestületünk véleménye szerint a természeti környezet megismertése, a gyermeki világkép formálása akkor lehetséges, akkor igazán hatékony,
 - ha a gyermek szűkebb és tágabb környezetéről sokoldalúan és egyszerre több érzékszerve által szerez tapasztalatot,
 - ha lehetősége van folyamatos és alkalomszerű megfigyelésre,
 - ha lehetőséget kap gyűjtő tevékenységre, egyszerű kísérletek elvégzésére.

A gyerekek a cselekvések során megtapasztalhatnak ok - okozati összefüggéseket, a tevékenységükből fakadó pozitív, vagy negatív eredményeket közvetlenül érzékelhetik, a természetbe történő beavatkozások felelősségét megérezhetik.

Nagyon fontosnak tartjuk élő környezetünk, az elérhető közelségbe lévő növény- és állatvilág megismertetését, gondozását, a víz és levegő fontosságára, tisztaságának megóvására való nevelést, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartásforma megalapozására helyezett hangsúlyos nevelőtevékenységet.

Az évszakok változása a természettel, időjárással, emberi tevékenységekkel, állatok viselkedésével, növényvilág reakciójával kapcsolatos sokféle változást hoz létre, melyek felfedezésére, megérettetésére törekszünk.

Udvarunk és a csoportszobai élősarok is mind - mind lehetőséget nyújt a közvetlen megfigyelésre.

Nem zárkozunk el kisebb, - a gyerekek egészségére ártalmatlan - állatok (hal, teknős) tartásától sem.

Az emberi kapcsolatok fontosságának, főként a család jelentőségének érzelmi összetartozásának hangsúlyozására nagy gondot fordítunk.

Kiemelten foglalkozunk az ember és az állatvilág összefüggésével. Különbségek és hasonlóságok érzékelhető során át kimondva vagy kimondhatatlanul is érzékeltetnünk kell, hogy az ember a föld olyan értelmes, gondolkodó lény, aki szerves része az élővilágnak, és éppen értelme által felruházott felelősséggel tartozik azért.

Tapasztalatunk szerint az óvodás kor vége fele a gyerekek egy részét foglalkoztatja a különböző földrészek, tengerek, kihalt állatok, csillagok és bolygók világa. Ezeken a területeken az egyéni igényeknek és fejlettségi szinteknek megfelelően kell kíváncsiságukat, tudásvágyukat kielégítenünk.

A mindennapok játéka és egyéb tevékenységei során gyakran nyílik alkalom a számosság, a több - kevesebb, ugyanannyi megállapítására.

Mérni, összehasonlítani, különbözőségeket és azonosságot észrevenni, halmazokat, sorozatokat képezni természetes helyzetből kiindulva is lehet. A síkmértani formák, mértani testek az ember által alkotott környezetben is jól megfigyelhetők.

Matematikai nevelésünk egy része azokra a spontán helyzetekre épül, amikor a pedagógus jó érzéssel ragadja meg a kínálkozó alkalmat és a gyermeki tevékenységre történő „ránehezedés” nélkül nyújt ismeretet. Az ilyen ismeretnyújtás hatékonyságát fokozza, ha a gyermek kíváncsiságát elégíti ki, s ha a játékhelyzet megoldását segíti, vagy azt előreviszi.

Hetente egy alkalommal az óvónő által kedvezményezett játék segítségével matematikai ismeretek alkalmazására kerül sor tervezet, szervezetenként. Kiegészítő vásárolt illetve általunk készített fejlesztő játékok segítségével észrevétlenül (célirányosan) lehet bevonni egyes gyermekeket ebbe a tevékenységbe.

9.7. A Szántó Úti Tagóvoda kiemelt nevelési területe a művészeti nevelés

Hiszünk a művészetek nevelő hatásában, jellem és lélekformáló erejében.

Az intézményünkben dolgozó valamennyi óvodapedagógus magához közel állónak érzi a művészeteket, s a zenei, irodalmi és vizuális nevelés terén új utakat keresve, az átlagosnál többet kíván nyújtani az idejáros óvodásoknak.

Érzékeny, a művészetek értékeinek felfedezésére, befogadására nyitott gyermekeket kívánunk nevelni, akik amennyiben született adottságaik és művészi hajlamaik erre rendelik őket a későbbiek során akár művészi alkotások létrehozására is képessé válhatnak.

Szakmai felkészültségünk - elméleti tudásunk és gyakorlati tapasztalataink -, valamint beállítódásunk lehetővé teszi, hogy az óvodai nevelés feladatainak megvalósításában a művészetek eszközeire kiemelten támaszkodjunk.

Az elsősorban esztétikai értékeket hordozó művészetek a látható - hallható érzéki formában megjelenő emberi lényeg tükrözik, s mivel legfőképpen a szívet, lelket s nem a rációt szólítják meg, a gyermekek világához is közel állnak.

Az igényes - korosztályhoz illő - zenei, irodalmi és képzőművészeti alkotásokon keresztül a világ sajátos megismeréséhez segítjük hozzá őket, s kreativitásukat aktivizálva az alkotás örömeinek megtapasztalásán túl az önmaguk és környezetük kölcsönhatásának felfedezésére is lehetőséget teremtünk számukra.

Fontos feladatunknak tartjuk a művészeti élményszerzés lehetőségének elősegítését, valamint a rácsodálkozás, az érdeklődés, a befogadás és az alkotókedv létrejötte fölötti bábáskodást.

Intézményünkben a művészeti nevelés kiemelt szerepe több éves folyamatként jött létre, melynek óvodai megvalósításában a magunk útját járjuk.

Meggyőződésünk, hogy az interkulturális és a multikulturális hatásokat az identitás erősítés eszközeként kell használni. A jövő nemzedékét az igazi értékek

felismerésére kell alkalmassá tenni, hogy magabiztos tudás birtokában helyesen tudjanak választani.

A művészeti nevelés terén mára kialakult nevelési gyakorlatunkat a szülők - akik között több művész is található - megalégedésére és támogatásával végezzük.

A művészeti nevelés helyi gyakorlatának jellemzői:

Az esztétikai nevelés részét képező, a művészeti ágakhoz kapcsolódó irodalmi, zenei és vizuális tevékenységek egységként jelennek meg gyakorlatunkban.

Összekapcsolódásukra, az egymást kölcsönösen erősítő hatásaik fokozására tudatosan törekszünk.

Valljuk, hogy az intenzív, több érzékszervet egyszerre érintő behatások a legeredményesebbek.

A korosztályhoz illő értékes irodalmi és zenei anyag kiválasztása mellett egy szélesen értelmezett – manualitást, kreativitást és ízlést igénylő - vizuális tevékenységsort állítunk össze, majd a kapcsolódási pontjaikat megkeresve komplex módon valósítjuk meg az általunk az óvodai nevelés faladatait. Munkánk nagyfokú tudatosságot és széles körű szakmai, módszertani kultúráltságot igényel.

Nevelési gyakorlatunk sajátossága az ún. művészeti hét, melyet minden nevelési évben megrendezünk. Ilyenkor igyekszünk a különböző művészeti ágak értékeiből ízelítőt adni gyermekeinknek. Lehetőséget teremtünk olyan manuális tevékenységek megtekintésére is, melyeket avatott kezű művészek a gyermekek szeme láttára végznek. Hiszünk abban, hogy az itt nyújtott fokozott, intenzív művészi hatás pozitívan hat a gyermekek fejlődésére.

9.8. A Szentjakabi Tagóvoda nevelési gyakorlatának önálló vonásai

Gyermekeink nagyrészt családi házas környezetben élő cigány családokból kerülnek intézményünkbe.

Ennek tudatában igyekeztünk olyan élmény gazdag óvodát kialakítani, ahol a gyermeket körülvevő személyi, tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Kiemelt figyelmet fordítunk a természetvédelemre és a környezet védelemre, bekapcsolva a gyermeki személyiséget, a cselekedtetés közbeni tapasztalatszerzést, annak érdekében, hogy az egyén tartalmas fejlesztése megvalósuljon.

A nevelés minden területének alapjaként a játékot tekintjük, mely sokféle megismerési és tanulási lehetőséget biztosít.

A komplex hatások elérése érdekében változatos, egymásra épülő tevékenységeket szervezünk.

Nevelésünket környezet centrikussá tervezzük, melyhez közvetítő elemként hozzájárul a magyar nyelvi, irodalmi, kommunikációs nevelés. Ezen keresztül megteremtjük a természet megbecsüléséhez, megóvásához az érzelmi alapot, így közvetetten hozzájárulunk a gyermek neveléséhez, természetszerető, környezetbarát felnőtté válásához.

Ezek tudatában fogalmazzuk meg nevelési céljainkat, melyek a következőkre vonatkoznak:

- a környezet megismerésére nevelés,
- a mozgás, mint egészségzsükséglet fejlesztése,
- egészséges életmód és egészséges táplálkozás szokásainak kialakítása,
- magyar nyelvi és kommunikációs képességek fejlesztése,
- hagyományaik ápolása a mindennapi tevékenységeken keresztül.

Független fejlesztőpedagógus tevékenysége a Szentjakabi Tagóvodában

Városunkban egyedülálló módon az intézményben heti 24 órában független fejlesztő pedagógus dolgozik.

A fejlesztő munkához kapcsolódó célkitűzések:

- A megkésett fejlődésű, részképesség-gyengeséggel küzdő, szociális fejlődésükben elmaradást mutató gyermekek egészséges, harmonikus személyiségfejlődésének segítése,
- A sok területen jelentős elmaradást mutató gyermekeknek a szenzitív periódusban a tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók fejlődésének elősegítése,

- Esély teremtése a hátrányos helyzetű gyermekeknek arra, hogy sikerrel vegyék az iskolai akadályokat.

(„A cigány gyermekek sorsának, jobb életének kulcsa az óvoda” –(Herman Antal, 1883!).

A fejlesztőpedagógus munkájához kapcsolódó alapelvek:

- Ismerős, helyi, óvodai környezetben kell biztosítani az óvodapedagógusok és/vagy a Nevelési Tanácsadó által javasolt fejlesztést.

Csak normál IQ övezetbe tartozó gyermekekkel foglalkozhat teljesítményzavar esetén.

Diagnosztikus és terápiás tevékenysége csak a képzéseiben elsajátított tesztek felvételére, értékelésére, ill. végzésére terjedhet ki.

/Feladatvégzésének kereteit kompetenciaköre kell, hogy biztosítsa./

A diagnosztikus és terápiás kompetenciakörét meghaladó eseteket köteles speciális szakemberekhez irányítani.

Tevékenységét az óvodapedagógusokkal és más szakemberekkel (Nevelési Tanácsadó, logopédus) összehangoltan kell végeznie.

- Arra kell törekedni, hogy a gyermekek a feladatokkal mindig játékban és játékos tevékenységbe rejtve találkozzanak és a fejlesztő tevékenységet úgy kell ütemezni, hogy a lehető legkisebb mértékben sérüljön a gyermekek játékideje.

- A hatékonyságot oldott, elfogadó légkör megteremtésével, a gyermekek sikerélményhez juttatásával kell növelni.

A fejlesztő pedagógusnak mindig felelősséget kell vállalnia a fejlesztő foglalkozások szakmai minőségéért.

A fejlesztő pedagógus konkrét tennivalói a fejlesztőmunka kezdetén

- A jelentős elmaradást mutató gyerekek fejlettségi állapotának felmérése megfigyelésekkel, családlátogatással, vizsgálatokkal (Szenzomotoros Állapot- és mozgásvizsgáló teszt és Sindelar- Zsoldos program) és a szakértői vélemények áttekintésével,

- A fejlettségi szintre építve a fejlesztendő területek és a terápia meghatározása.

- A fejlesztő pedagógus a hiányosságokat speciális formában pótolja: a kiindulópont a gyermek életkorától függetlenül az a szint, ahol a funkciók még épek. A foglalkozások ütemét, tematikáját a gyermekek egyedi fejlettségi szintjének megfelelően állítja össze,

- A haladási tempó a fokozatosság elvére épül,
 - A gyermek személyes adottságához, képességéhez, magatartásformájához igazítja a fejlesztés ütemét,
 - A gyermek önmagához mért legnagyobb teljesítményének elérését segíti elő,
- A fejlesztőmunkát szükség szerint - felzárkóztató, hiánypótló, kompenzáló, preferáló, megerősítő módszerek segítségével végzi

A fejlesztés időtartama, körülményei:

A hatékonyság feltétele a foglalkozások rendszeressége és rugalmassága.

A fejlesztés napi rendszerességgel, az e célra kialakított játékszobában és a tornafolyosón történik, mikrocsoportos vagy egyéni fejlesztés formájában.

A játékszobában eltöltött időt a gyermekek teherbíró képessége, érdeklődése, motiváltsága kell, hogy meghatározza, ezt követi minden alkalommal a TSMT II. terápia a tornafolyosón.

A fejlesztés eszközigénye:

Az eredményes fejlesztés eszközigényes.

- A fejlesztőmunka egyik legnagyobb kihívása legyen olyan eszközök alkalmazása, melyekkel elérhető, hogy a gyermekek örömmel vesznek részt a foglalkozásokon,
- A jó fejlesztő eszközök alkalmasak a gyermekek érdeklődésének felkeltésére, a figyelem fenntartására, minél több érzékelési csatorna bevonásával. (Az ingergazdagság nem gátolhatja a figyelem fixációját)
- A fejlesztő pedagógusnak törekednie kell az egyéni ötleteket tartalmazó, saját készítésű játékok alkalmazására, melyekkel a gyermek másutt még nem találkozott.

A fejlesztés területei:

Heti rendben az alábbi területek hangsúlyos fejlesztése történik:

- A testséma fejlesztése, önkifejezés, téri helyzetek, irányok észlelése, az orientáció fejlesztése,
- Finommotorika, összehangolva a grafomotoros fejlesztéssel,
- Percepció fejlesztés (vizuális, akusztikus, kinezti-tikus, taktilis),
- Figyelem, emlékezet, képzeletfejlesztés, gondolkodási műveletek fejlesztése,
- Mennyiségélmények a matematikában (discalculia prevenció),
 - Általános ismeretek, anyanyelvi fejlesztés,
 - Szociabilitás, alkalmazkodás, kapcsolatkészség)
- Mozgásfejlesztés

Irányelv: bármennyire lelkiismeretes is a „kognitív” funkciók fejlesztésére irányuló munka, hatásfoka elmarad a várttól, ha figyelmen kívül hagyja a gyermekek mozgásá-lapotát (Lakatos Katalin)

A fejlesztés területei a gyakorlatban nem különíthetők el, mert a mozgás és a játé-k, ami a fejlesztést alapja, magában hordozza ezek komplexitását.

A fejlesztő munka tervezése, dokumentálása:

- Felmérések elkészítése, értékelése - szeptember,

Majd májusban kontroll

(A BHRG Alapítvány által kiadott űrlapokon, Sindelar-Zsoldos program 1. vizs-gálati űrlapokon)

- Fő feladatok, irányelvek meghatározása - éves szinten
- Tartalmi tervezés- rövid időszakokra

Folyamatos, rugalmas alkalmazkodás a gyermekek aktuális teljesítményéhez

(Haladási napló –napi bontásban: a résztvevők feltüntetése, a fejlesztési terület, az alkalmazott módszer, eszköz megjelölése)

10. A gyermekek munka jellegű tevékenysége

Valljuk, hogy a munka elsősorban a felnőttek világához kapcsolódó tevé-kenység. Eredményeit, hasznát, fontosságát azonban a gyermekekkel is meg kell láttatni, meg kell értetni, célszerű, óvodás korban elsajátítható fogásait meg kell tanítani.

A munka óvodás korban önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevé-kenység, kiváló lehetőség a tapasztalatszerzésre és a környezet megismerésére.

Munkavégzés során lehetőségük van a gyermekeknek a szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) fejlesztésére.

Az óvodások munkatevékenysége intézményünkben a közösségi kapcsola-tok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére ne-velés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, a gyermek egyéni fejlettségéhez igazodó értékelést igényel.

A munka tevékenység óvodánkban a személyiségfejlesztés fontos eszköze, mely a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat.

Célkitűzésünk:

A gyermekek testi fejlettségüknek, ügyességüknek megfelelő munkafeladatokban kedvvel és önként ve gyenek részt.

Feladataink:

- A gyermeki munkavégzéshez szükséges feltételrendszer megfelelő méretű, mennyiségű és minőségű eszközök és biztonságos körülmények megteremtése.
- A munkavégzéshez kapcsolódó mozdulatok, technikák sorrendiség és eljárás mód megtanítása a gyermekeknek.

A gyermeki munkavégzés gyakorlata óvodánkban

Az óvodai élet minden területéhez kapcsolható olyan munkatevékenység, amelyben a gyerekek is részt vehetnek. Az önmagáért végzett munkák mellett, egyéni vállalás alapján bárki részt vehet a másokért végzett tevékenységekben.

A naposi és felelősi rendszert (fogkrém, mosdó, virág stb.) a jövőben is alkalmazni kívánjuk a gyermekek önkéntes részvételével a csoportonként egyedi leg kialakított szokások szerint.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk a munkafeladatok végzése során a differenciálásnak, a személyre szabottságnak. A gyerekek méreteinek megfelelő biztonságos munkavégzésre alkalmas szerszámokat biztosítunk, legalább a csoportlétszám 25 %-ának megfelelő számban.

A csoportszobában és kiszolgáló helyiségekben napi rendszerességgel adódó munkafeladatok mellett az udvaron az évszaknak megfelelő tevékenységbe vonjuk be a gyerekeket.

A felnőtt modellnek kiemelkedő jelentősége van e nevelési területen. A felnőttek munkájában szeretettel, szakértelemmel bevont gyerekek örömmel teljesítenek, és utánzásos módon sokat tanulnak. Kitartásra, pontosságra, munkaszere-tetre, sok dicsérettel és jó példával lehet legeredményesebben nevelni.

11. A fejlődés jellemzői iskolába lépés előtt

A gyermek belső érése, valamint a családi és az óvodai nevelési tevékenység eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére - egyéni jellemzőitől függően - hat-hét éves korra, eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

A sikeres iskolakezdéshez a testi, lelki és szociális érettség, egyforma súlyú megléte szükséges.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltása. Teste arányosan fejlett, teherbíró képessége megnő, mozgását és viselkedését valamint testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb.

Mozgáskoordinációja és a finommotorikája erőteljesen fejlődik.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.

Megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés, - megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.

Az iskolai életmódra kész gyermeknél a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.

Minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat.

Tudja és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.

Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.

Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársakkal.

A szociálisan érett gyermek- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladat tartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését speciális szakemberek segítségével végzett folyamatos pedagógiai munka segítségével biztosítjuk intézményünkben.

Az iskolai életmód megkezdésére alkalmas óvodás gyermek testi - lelki, értelmi és szociális fejlettség terén egyaránt harmonikus képet mutat.

A testsúly és a magasság mellett az érzékszervek, az ideg, az izom és a csontrendszer fejlettsége, (ennek megítélésében segíti munkánkat az óvoda orvosa) a mozgás összerendezettsége a nagy és a finommozgások megfelelő szintje egyaránt fontos tényező.

Iskolába lépés előtt a gyermekekre jellemző, hogy az önmagukkal kapcsolatos gondozási feladatokban teljesen önállóak, a szokásokat ellenőrzés, figyelmeztetés nélkül is betartják.

A felnőttekkel, illetve társaikkal kulturált módon kezdeményeznek, illetve tartanak fenn kapcsolatot.

Érthetően, az udvariassági szabálynak megfelelően beszélnek, az óvodában fesztelenül viselkednek. Az egyes társaikkal tartósabb, baráti kapcsolatok kiépítésére képesek, a másság megnyilvánulásait az ésszerű határok között tolerálni tudják.

A felnőttek kérdéseit, utasításait teljesítik, követik, az elkezdett tevékenységeket végig viszik, az alá - fölérendeltségi viszonyokat elfogadják.

Játéktevékenységük hosszú tartalmú. Szabály alkotására, azok betartására, szerepek kiosztására, a szerepeknek megfelelő viselkedés és beszéd produkálására egyaránt képesek.

Játékukat az együttműködés bonyolultsága, a kreativitás, a versenyszellem, de a látszólag magányos, elmélyült - de a nem kevésbé értékes és kreatív - „belső játszma” is jellemezheti.

Munkafeladatokban önként és szívesen vesznek részt, és azt pontosságra, minőségre törekedve végigviszik.

Szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetük iránt érdeklődést mutatnak, kérdéseiket érthetően fogalmazzák meg, ismereteikről szívesen beszélnek.

Alapvető tájékozottsággal rendelkeznek a növények szaporodásáról, növekedéséről, az állatok életéről, táplálásáról, az évszakok jellemzőiről, az emberek világáról.

A tízes számkörben jól eligazodnak, halmazok bontására, egyesítésére képesek, pontosan számlálnak, síkidomokat, testeket felismernek.

A sorszámneveket, névutókat helyesen használják, különbségek és azonosságok alapján halmazokat képesek létrehozni.

Aktívan és örömmel vesznek részt testnevelési feladatokban. A vezényszavakat pontosan értik, a bal- és jobb oldalukat képesek megkülönböztetni. Mozgásuk összerendezettebbé válik, egyensúlyérzékük sokat fejlődik az iskoláskor kezdetére. Igénylik és szeretik a mozgást. Szívesen vesznek részt versenyfeladatokban, egyéni és csoportos megmérettetésben, kudarctűrésük jó.

Szívesen hallgatnak mesét, melynek eseményeit végig tudják követni, és szereplőit belső képalakítással el tudják képzelni. Önálló mesélésre, dramatizálásra és bábozásra is vállalkoznak. 8 - 10 verset és 10 - 15 mondókát kívülről ismernek, ünnepeken bátran szerepelnek.

Tisztán, helyes hangmagasságban, megfelelő ütemben énekelnek óvónői segítséggel. 10 - 20 dalt, 8 - 10 dalos játékot jól ismernek. Dallamot, hang - hangos, magas - mély éneklést felismernek, tempóváltásra képesek.

Egyenletességet, ritmust tapssal, mozgással ki tudnak fejezni, ritmushangszerket kedvvel, önállóan használnak. Az éneklés, zenélés, zenehallgatás örömforrás számukra.

Mondanivalójukat vizuálisan is ki tudják fejezni. Változatos technikával és színvilággal, forma, tér és egyszerű mozgás ábrázolására képesek.

Érzelmek ismereteik, gondolataik tükröződnek vizuális tevékenységükben. Kifejező és fejlett emberábrázolásra megfigyelés és elképzelés utáni alkotásra egyaránt képesek.

Szélsőséges megnyilvánulásoktól mentes, nyugodt, derűs magatartás jellemzi az iskolára érett gyerekeket. Képesek az őket érdeklő dolgokra tartósan figyelni, és érzékelhető akarati életükben a szándékos tanulás csírája. A konkrét műveleti gondolkodás (Piaget) elemi szinten megjelenik náluk.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

12. Az óvoda ünnepei, hagyományai

A gyermekekre vonatkozó ünnepek

Az ünnepek óvodánk életét megszépítő események, melyek megtartásában a gyerekek életkori sajátosságai döntő szerepet játszanak.

Ünnepeink: Télapó, Karácsony, Farsang, Március 15, Húsvét, Anyák napja, Évzáró, Gyermeknap, Nemzeti Összetartozás Napja.

A karácsony és a húsvét jellegzetes családi ünnepek, melyek érzelmi, hangulati előkészítésére vállalkozunk elsősorban. A várakozás, a készülődés, az ajándék készítés örömének átélését szeretnénk megismertetni a gyerekekkel.

A családi házzal közösen ünnepelünk mindhárom feladat ellátási helyen anyák napján, évzárókor, valamint a központi óvodában és a Szántó Úti Tagóvodában gyermeknapon is.

A központi óvodában immár hagyományossá vált, hogy a téltemető ünnepet, a farsangot, a Szülői Munkaközösséggel együtt a közeli művelődési házban szervezzük meg. Jelmezes felvonulással és rövid vidám műsorral, a farsanggal kapcsolatos néphagyományokat kívánjuk feleleveníteni.

További jellemzője ennek az óvodának, hogy az 1848-as szabadságharc 150. évfordulójára az udvaron létesített emlékhelyen március 15-ét a szülőkkel együtt ünnepli az egész óvoda.

A tagóvodákban a kialakult hagyományoknak megfelelően óvodai, ill. csoport szinten történik a farsang és március 15 megünneplése.

A gyereknapot olyan ünneppé kívánjuk tenni, amikor a gyermekek, szülők és az óvodai dolgozók önfelédtt játékos együttléte biztosítja a jó hangulatot, az ünnep örömét.

Az anyák napja és az évzáró csoport szinten a családi ház részvételével együtt zajló ünnepek, ahol a gyermekek műsora az igazi ajándék.

Nemzeti Összetartozás Napja csoport szintű ünnep.

Intézményünkben az eddigi hagyományoknak megfelelően „igazi” Téli látogat el minden december 6-án és sorra járva csoportokat, ajándékot ad a gyermekeknek.

Az ünnepekkel kapcsolatban általános elvként valljuk a következőket:

- Bár kiemelt eseményei óvodai életünknek az ünnepek, a gyermekek megszokott életritmusát tartósan nem szabad felborítani az előkészületek a vers, az ének tanítás miatt.
- A gyermekek játékidejét az ünnepi készülődés idején is biztosítani kell.
- A gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelő hosszúságú műsor összeállítására kell törekedni az óvónőknek és abban minden gyermeknek képességei szerinti szerepet kell biztosítani.

- A csoportszinten zajló ünnepek felelőse a délelőtti óvónő, aki munkatársai bevonásával tervezi, szervezi és bonyolítja le az ünnepel kapcsolatos feladatokat.
- Az óvodai szinten zajló ünnepek felelősét az általános helyettes irányításával alkalmankénti egyeztetéssel, a nevelőtestületből választjuk.
- A Szülői Munkaközösséggel együtt szervezett ünnepeknél az óvodavezető feladata az egyeztetés.

A szakrális tartalmú ünnepeknél (karácsony, húsvét) az óvodai dolgozóknak tiszteletben kell tartaniuk a szülők világnézetét.

13. Az óvoda kapcsolatai

Az intézmény szerteágazó kapcsolatrendszerében alapelv a kölcsönösség és a partneri viszony. Évek óta hagyományosan több iskolával is kapcsolatot tartunk fenn, mert a szülők gyakran választanak tagozatos, vagy felekezeti iskolát gyermekeiknek. Három (Pécsi úti, Kodály, Zrínyi) viszonylag közel lévő iskolával tartunk fenn szorosabb kapcsolatot, de igyekszünk minden olyan intézménnyel jó viszonyt kialakítani, melybe gyermekeink felvételt nyertek.

Iskolaválasztás előtt a szülők korrekt tájékoztatására törekszünk az érintett iskolák képviselőinek segítségével.

Rendszeresen tájékozódunk volt óvodásaink iskolai előmeneteléről, óralátogatáson veszünk részt, s évente egy - két alkalommal szakmai megbeszélést tartunk az alsós pedagógusokkal.

Az óvoda gyermekorvosa a kötelező vizsgálaton kívül fertőző betegség veszélyekor, vagy a gyerekekkel kapcsolatos egyedi esetekben is segítségünkre van.

A védőnővel igen szoros, élő kapcsolatot tudunk kialakítani. A tisztasági szűréseket az előírásoknak és kérésünknek megfelelően végzi.

A Nevelési Tanácsadó és a Szakértői Bizottság szolgáltatásait elsősorban akkor vesszük igénybe, ha az iskolára való alkalmasság megítélésében bizonytala-

nok vagyunk, vagy ha a gyermek fejlesztését óvodai körülmények között nem látjuk biztosítottnak.

Az óvodapszichológus segítségére főképp olyan egyedi esetekben számítunk, amikor a probléma megoldása óvodai közegben lehetséges, de ehhez nincs megfelelő kompetenciánk.

A közművelődési intézmények közül az Együd Árpád Művelődési Központ, a könyvtár és a múzeum programjait látogatjuk.

A városi óvodák többségével az óvodavezetőn keresztül tart fenn kapcsolatot intézményünk. Fontosnak tartjuk, hogy szakmai munkánkat szélesebb körben is megismerjék, illetve, hogy ötleteket, új módszereket ismerhessünk meg mi is mások által.

Az óvodák szolgáltató szervezete az Általános Iskolai Óvodai és Egészségügyi Gondnokság, mely gazdasági tevékenységünk lebonyolításában segít. Korrekt kapcsolat ápolására törekszünk az ott dolgozó személyekkel, melynek alapja a kölcsönös tisztelet, és a hatásköröknek megfelelő feladatvégzés.

Intézmény fenntartónk Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata melyvel kapcsolatot elsősorban az Oktatási Irodán keresztül tartunk fenn, melynek lényege egy olyan alá - fölé rendeltségi viszony mely intézményünk törvényben biztosított szakmai önállóságát tiszteletben tartja.

A Kaposvári Egyetem pedagógiai szolgáltatásait - elsősorban a különböző tanfolyamokat, továbbképzéseket - az intézmény továbbképzési tervének megfelelően vesszük igénybe.

A Szentjakabi Tagóvoda jó kapcsolatokat ápol a CKÖ és az Esélyek Háza szervezetekkel.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és-lehetőség szerint szakmai kapcsolatot tart fenn.

14. Tervező munka, írásos feladatok

Meggyőződésünk szerint a korszerű, tudatos szakmai tevékenység elképzelhetetlen átgondolt naprakész tervező munka nélkül.

Nevelőtestületünk saját készítésű e-csoportnaplót használ a nevelési, tanulási és szervezési feladatok tervezéséhez.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített - nem kötelező - feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

Közös döntésünk alapján - a személyiségi jogok védelme érdekében - a gyerekekről egyéni feljegyzéseket készítünk az általunk meghatározott szempontok szerint négy éves kor után, de ezeket a feljegyzéseket nem írjuk a csoportnaplóba.

A tervező munkában is fontos a pedagógiai szabadság érvényesítése, de a minőség érdekében néhány irányelvet követendőnek tartunk:

- A nevelés tervezése egy nevelési évre vonatkozóan mindig két tervidőszakban történik. Szeptembertől január végéig, ill. februártól augusztus végéig a tervező munkával kapcsolatos megállapodásunk szerint készít írásos anyagot minden csoport. A tervidőszak lezárása mindig értékeléssel valósul meg.
- A nevelési feladatok tervezésekor a vegyes csoportot egységként kell kezelni, ahol különböző fejlettségű gyerekek találhatóak meg, s az elvárások rendszerét nem az életkorokhoz, hanem a meglévő fejlettségi szintekhez kell meghatározni.
- A tanulási feladatok tervezésénél hangsúlyozott szerepet kell, hogy kapjon az iskola előtt álló korosztály.(Célzott csoport.)
- A tanulás éves feladatrendszerét a két óvónőnek együtt kell összeállítani és a csoportnaplóba beírni.

- A felzárkóztató nevelés tervezését, valamint a kiemelkedő adottságokkal és képességekkel rendelkező gyermekek fejlesztését, fejlődésük nyomon követését és értékelését kötelező írásos feladatnak kell tekinteni.

A Felvételi és mulasztási napló gondos, egyezményes vezetése, valamint az étkezők nyilvántartásának pontos kitöltése a csoportban dolgozó pedagógusok felelőssége.

Az óvoda gyivi felelőse, valamennyi óvónővel egyeztetve kimutatást vezet az intézményben megtalálható hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekekről.

A fenti dokumentumok rendszeres ellenőrzését az óvodavezető, a tagóvoda vezetők és az általános helyettesek végzik.

Az intézményvezető felelős az éves feladatterv és év végi értékelés -a nevelőtestülettel történt egyeztetés utáni - összeállításáért.

15. A gyermekvédelem

A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógusi tevékenység.

Az intézmény gyermekvédelmi feladatait a mindenkor érvényes jogszabálynak megfelelően végezzük. E munkát óvodai szinten a pótlékkal rendelkező gyivi felelős fogja össze.

A gyermekvédelmi munka meghatározója a gyermekek védelméről és a gyermeki jogok érvényre juttatása érdekében alkotott aktuális törvény.

Ennek alapján, - kötelességünk - meghatározott ellátásokkal, intézkedésekkel segítséget nyújtani a gyerekek törvénybe foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, és gondoskodni - szükség esetén - a gyermek veszélyeztetésének megelőzéséről és megszüntetéséről, segítséget adni a szülői kötelességek teljesítéséhez.

A gyermek védelme során - nemzetiséghez, etnikai csoporthoz való tartozás, vallási meggyőződés, származás, vagyoni helyzet, valamint egyéb különbözőségek alapján nem különböztethetünk meg hátrányosan senkit.

Fontos feladat, hogy az óvodába jelentkező, kezdődő teljesítmény, magatartás, kapcsolatzavarokat az intézmény saját problémamegoldó kapacitásának bővítésével helyben legyen képes kezelni, megelőzve a „deviáns” ember kialakulását. A gyermekvédelmi munka hátrányos és a veszélyeztetett gyermekeken kívül kiterjed az intézmény valamennyi gyermekére.

A gyermekvédelem célja olyan tevékenység lehet, amely a lehetőségek legvégső határáig tiszteletbe tartja a családok életmódját, szokásrendszerét, tradícióit.

Ez minél fiatalabb kortól biztosítja a feltételeket, a szükséges ismereteket, készségeket, minták elsajátításához. Ugyanakkor biztosítja a szükséges és elégséges beavatkozást a gyermek érdekének védelmében.

A megelőzést tartja fontosnak, melynek lényege a család segítése, majd a gyermek megsegítése a saját családjában. Probléma esetén az észlelt esetek gyors felderítése, jelzése a döntő, hogy a beavatkozás a megsegítés időben történjen s a gyermeket lehetőleg ne, vagy minél kevesebb károsodás érje. Ennek érdekében a következő lépéseket tudjuk megtenni a nyilvántartás után:

- Fogadó készség esetében családlátogatás, nevelési segítség, illetve tanácsadás, szülők figyelmeztetése, ellenőrzése, egyéni esetkezelés.
- Kapcsolatfelvétel a Családsegítő Központtal, Gyermekjóléti Szolgálattal.
- Javaslat a szülőknek a Családsegítő Központok szolgáltatásainak igénybevételére (pl.: ruha, tartós élelmiszer csomag, családterápia stb.).
- Egészségügyi, felvilágosító, információs tanácsadás (orvos, védőnő).

5. számú melléklet: A gyermekvédelmi munka feladatrendszere intézményünkben.

6. számú melléklet: A gyermekvédelem intézményes rendszere.

16. Speciális szolgáltatások a központi óvodában és a Szántó Úti Tagóvodában

Óvodánknak elsősorban az alaptevékenységébe tartozó nevelési feladatok kifogástalan ellátását kell célul tűznie.

A szülők igényeként jelentkező speciális szolgáltatások teljesítésének kizárólag az óvodás korosztály életkori sajátosságaihoz igazodó kéréseket támogatjuk. A speciális szolgáltatásokat csak foglalkozási időn túl szervezzük, miattuk a gyerekek játékideje nem sérülhet.

Fontos szempontnak tartjuk, hogy a speciális szolgáltatást vezető személy megfelelő ismeretekkel rendelkezzen az óvodás korosztály neveléséről (óvodapedagógus végzettséggel rendelkezzen). Eddigi gyakorlatunknak megfelelően, a gyermek néptánc és úszás foglalkozási időn túli megszervezésében ajánljuk fel a szülőknek segítségünket.

17. Ellenőrzés és értékelés rendszere

Az intézménybe folyó minden tevékenység egyszemélyi felelőse az óvodavezető, ki ellenőrző, értékelő munkáját az általános helyettes, a tagóvoda vezetők és a munkaközösség-vezető bevonásával végzi.

Az óvodavezető szakmai, munkáltatói, tanügy-igazgatási és gazdálkodói feladatok végzésébe az SzMSz-ben és munkaköri leírásokban meghatározott módon vonja be a vezetésben résztvevő munkatársait.

Az általános helyettes az óvodavezető távolléte esetén teljes körű rendelkezési joggal bír.

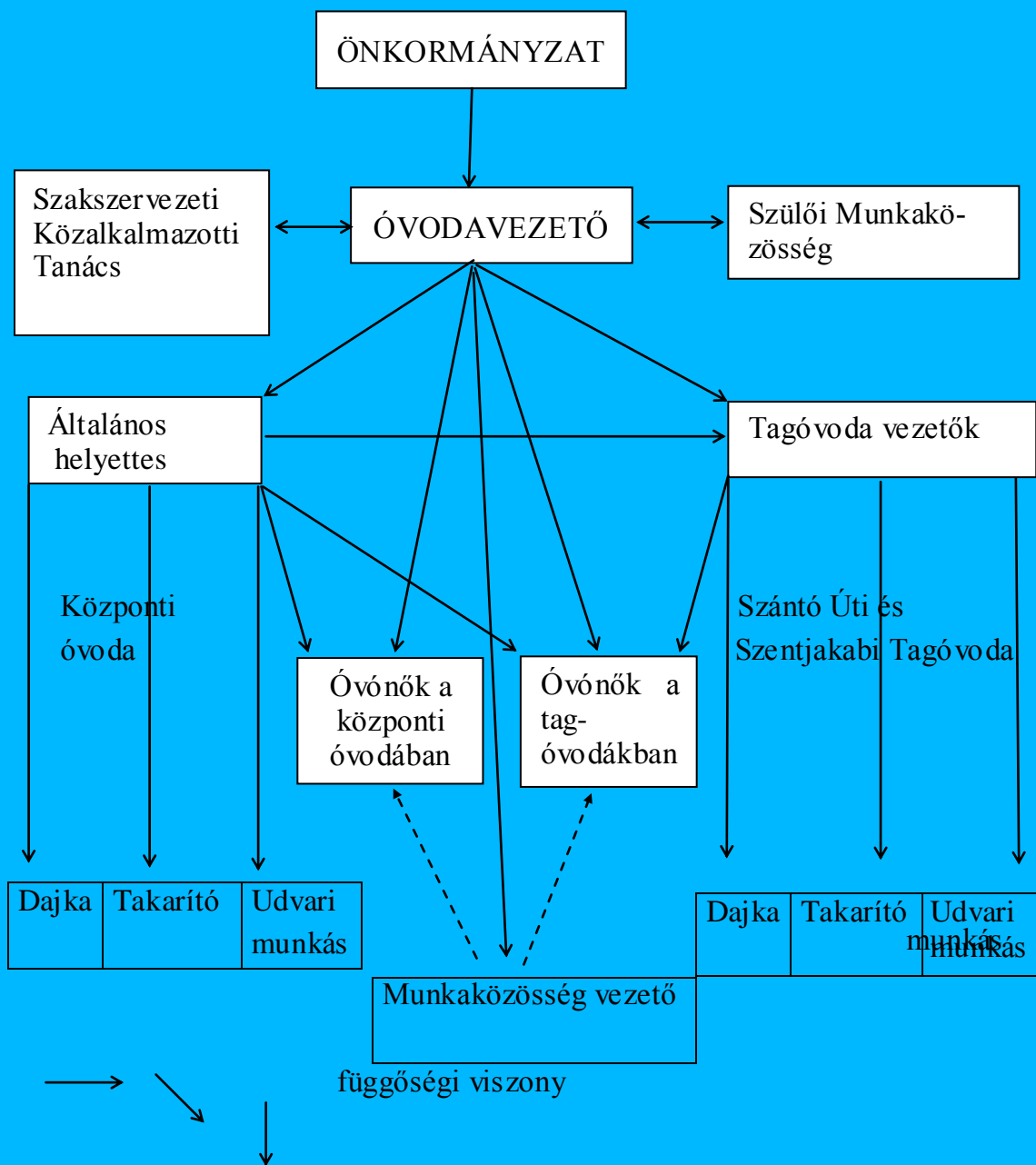
Intézményünkben a nevelőtestület egyes szakterületek innovatív feldolgozására munkaközösséget hozhat létre az oktatási törvényben meghatározott módon és jogosítványokkal. A munkaközösség vezetője az adott terület szakmai ellenőrzésében az éves munkatervben meghatározottak szerint vehet részt.

Általános ellenőrzési joggal és feladatkörrel az óvodavezető rendelkezik. Az általános helyettes állandó feladatai közé tartozik a központi óvodában a techni-

kai dolgozók munkájának ellenőrzése, melyet az évente meghatározott szakmai ellenőrzési feladatok egészítenek ki. A tagóvoda vezetők a tagóvodájukban általános ellenőrzési jogkörrel rendelkeznek. A vezetők közötti feladat és hatáskör megosztást az SzMSz tartalmazza.

Az intézmény átfogó ellenőrzését, a vezető munkájának ellenőrzését értékelését az önkormányzat felkérésére független szakértő végezheti el.

18. Az óvodavezetés szerkezeti felépítése, leírása

- ←————→ érdekegyeztetési viszony
-----→ mellérendeltségi és függőségi vegyes viszony

A törvényekben meghatározott érdekegyeztetési feladatok betartásáért - a Szülői Munkaközösség és Közalkalmazotti Tanács irányába egyaránt - az óvodavezető felelős.

Az ellenőrzések kiejednek a munkaköri leírásokban meghatározott általános és az aktualitásoknak megfelelő feladatokra egyaránt. Az ellenőrzések idejét és szempontjait az érintettekkel legalább két héttel az ellenőrzés előtt közölni kell.

A gyakorlati munka, az emberi tényezők és óvónők esetében az írásos munka egyaránt az ellenőrzés tárgyát képezi.

Az egyéni ellenőrzéseket mindig egyéni értékelésnek kell követni, s a tapasztalatok általánosítható részleteit az egész nevelő vagy munkatársi közösségnek is meg kell ismerni.

Az intézmény munkájának egészéről januárban illetve a nevelési év végén átfogó képet kell adni az óvodavezetőnek a nevelőtestület részére.

Az év végi értékelés írásos formáját az önkormányzatnak is el kell juttatni.

19. Az óvodai csoportok és a gyermek fejlődésének ellenőrzése, értékelése

A csoportmunka minőségét, a közösségi és az egyéni nevelés eredményességét az óvodával együtt élő, minden rezdülésre értőn és érzékenyen reagáló óvodavezető tudja legjobban megítélni.

A napi megfigyeléseken, észrevételeken túl a tematikus és visszatérő ellenőrzések, valamint a tájékoztató látogatások segítik az objektív kép kialakítását.

Csoportszinten a szokásrendszer mélysége, a viselkedési és beszédkultúra, a játék színvonala minősítik elsősorban az ott folyó munkát, az egyéni fejlődés terepén pedig az egyéni eredmények, produktumok segítik a pedagógiai munka pontos megítélését.

A gyermekek fejlődésének tudatosabb végigkísérését, objektívebb értékelését teszi lehetővé az általunk kidolgozott fejlődést nyomon követő dokumentum, amelyet - négy éves kortól - kötelezően vezetünk.

Iskolába menő gyermekek neveltségi szintjét, iskolai felkészültségét - a ki- menet szabályozásban meghatározottakkal összehasonlítva – a programunkban szereplő tevékenységekre és a nevelési területekre vonatkozóan, egy városi szinten összeállított dokumentum segítségével, a megfigyelés módszerének alkalmazásával végezzük el. A név nélkül készült kimutatás a csoportok neveltségi szintjéről ad képet.

Minden nevelési évben legalább egy alkalommal- mindegyik feladat ellátási helyen- bemutató foglalkozást tekinthet meg a nevelőtestület, melynek nem titkolt célja az ott folyó munka értékelése, a kedvező tapasztalatok átvétele.

20. A helyi nevelési program értékelése

A 2013. szeptemberében történt bevezetés után minden csoport a helyi programban foglaltaknak megfelelően végzi munkáját.

Az átfogó programértékelésekre ötévente kerül sor.

A korrekciós javaslatokat a nevelőtestületi döntés után a program elektronikus változatába beleszerkesztjük.

Általános elvként elfogadjuk, hogy a program felülvizsgálatára elsősorban a nevelési év végén, átfogó tapasztalatok birtokában kerülhet sor, de törvényi vagy jelentős szakmai esetleg társadalmi változás esetén a korrekciót az aktualitásnak megfelelően végezzük el.

Érvényességi rendelkezések

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:

2013. szeptember 1-től visszavonásig.

21. Legitimációs záradék

Kaposvár Tar Csatár Központi Óvoda nevelési programját

	<i>NÉV</i>	<i>DÁTUM</i>
1. Véleményezte		
2. Egyetértését nyilvánította	SZM Intézményi Szervezete	2018.09.24.
Egyetértését nyilvánította	Az óvoda munkatársi közössége	2018.09.24.
3. Elfogadta	Nevelőtestület	2018.09.24.
4. Jóváhagyta	Óvodavezető	2018.09.24.

22. Felhasznált irodalom:

1. Az óvodai nevelés országos alapprogramja
2012.
2. Az óvodai nevelés programja
OPI, 1989.
3. Bakonyiné Vincze Ágnes, Nagyné Kasza Ilona: Mozgás, öröm a szabadban:
Multiográf GMK, 1989.
4. Baranyai Sándorné: Értük - velük - környezetvédelem
1997.
5. Dolgozatok az óvodai ábrázolás köréből
Óvónők Modern Kiskönyvtára
1986. szerk.: Dr. Kovács György
6. Dr. Babóczy Erzsébet, Dr. Kovács György, Dr. Krajcsóvszki József:
Óvodapedagógia 1991.
7. Dr. Fejes Erzsébet - Kanczler Gyuláné Dr.: Mesélő természet
1995.
8. Dr. Tótszöllősiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
1994.
9. Forrai Katalin: Ének a bölcsődében
Zeneműkiadó, 1986.
10. Forrai Katalin: Ének - zene az óvodában
Zeneműkiadó, 1980.
11. Képességfejlesztés játékban, tanulásban
(Hajdú-Bihar megyei Pedagógiai Intézet gondozásában)

12. Mészáros István: Óvodai zenei nevelésünk másfél százada
Közgazdasági és Jogi könyvkiadó, 1988.
13. Muray Jenőné: Játékos beszédművelés
Múzsák közművelődési kiadó, 1987.
14. Pereszlényi Éva - Porkolábné Dr. Balogh Katalin:
Játék, mozgás, kommunikáció 1998.
15. Pécsi Blanka: Beszélni nehéz
Magvető kiadó, 1980.
16. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában
1992.
17. Sugárné Dr. Kádár Júlia: Beszédfejlődés útjai, beszédfejlesztés az
óvodában
TK kiadó, Budapest, 1986.
18. Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
Zeneműkiadó, 1982.
19. Zilahi Józsefné - Stöckert Károlyné - Dr. Ráczné Főző Klára:
Óvodai nevelés játékkal, mesével program Sopron, 1996.

Egyéni fejlesztő lap

Név:

Szül. idő:

	Fejlesztendő terület	Javasolt fejlesztési feladatok	Javasolt fejlesztési módszerek	A fejlesztés javasolt ütemezése	Várható eredmények
Megá- lapítot- ta					
Kon- zulens					

A fejlesztő munka nyomon követése

Név:

Szül. idő:

Dátum	Fejlesztő feladat	A fejlesztés módszere	A fejlesztés eszköze	A fejlesztés időtartama	A fejlesztést végző óvónő megállapításai

Egyéni fejlődési jellemzők féléves vizsgálata

Név:

Szül. idő:

	Dátum	Fejlesztési terv és megvalósulás értékelése	A fejlesztés újabb feladatai
I.			
II.			
III.			
IV.			

Az intézményen belüli szülő, gyermek, pedagógus együttműködő táblázata

<i>Az óvodával kapcsolatban álló</i>	<i>Tartalma</i>	<i>Formái</i>	<i>Időpontja</i>	<i>Felelőse</i>	<i>Dokumentálása</i>
Szülő	<p>A szülők nevelési attitűdjének megismerése Nevelési eljárások ismertetése, egyeztetések</p> <p>Nevelőmunkájuk segítése Tanácsadás, felvilágosítás, tájékoztatás</p>	<p>Családlátogatás Szülői értekezlet Fogadó óra</p> <p>Család - óvoda Család - óvoda kirándulás</p> <p>Napi kapcsolattartás</p>	<p>Óvodába lépéskor Iskolába lépés előtt Szükség szerint évente háromszor Igény szerint Farsang, Anyák napja, Évzáró, Gyermeknap Évente egy alkalommal Naponta szükség szerint</p>	Óvónők, óvodavezető	Csoportnapló
Gyermek	<p>Nevelése, óvása, védelme, fejlődésének elősegítése, hátrányaik kompenzálása hátrányaik kompenzálása felzárkóztató fejlesztése, kiemelkedő adottságainak, képességeinek továbbfejlesztése.</p>	<p>Nevelői munka Gyermekvédelmi munka Differenciált egyéni bánásmód, felzárkóztató foglalkozások, kiemelkedők gondozása. Étkezési kedvezmények megállapítása</p>	<p>Folyamatos November 1. (GYIVI terv) Folyamatos Szeptember, január</p>	<p>Óvónők GYIVI felelős, óvodavezető Fejlesztő pedagógus Adminisztratív dolgozók</p>	<p>Csoportnapló Gyermekvédelmi feladatterv Egyéni fejlesztési tervek Egyéni fejlődés nyomonkövetésére szolgáló dokumentációban Étkezők nyilvántartása</p>
Pedagógus	<p>Nevelő tevékenység segítése Szakmai fejlődésük, továbbképzésük elősegítése Erkölcsei, anyagi megbecsülésük Munkaegészségügy és szakszervezeti védelmük</p>	<p>Nevelőtestületi értekezletek Ellenőrzések Belső továbbképzések tanfolyamokra illetve szakvizsgára, szakirányú továbbképzésre beiskolázás Jutalmazás, kitüntetés Rendszeres egészségügyi vizsgálat Szervezett érdekvédelem</p>	<p>Szeptember, március, június (Tanévnyitó, tavaszi, Tanévzáró) Március - májusig Pedagógusnap Törvény előírása szerint Folyamatos</p>	<p>Óvodavezető Általános helyettes, Tag-óvoda vezetők Munkaközösség vezető Adminisztratív dolgozók Közalkalmazotti Tanács</p>	<p>Jegyzőkönyvek Feljegyzések Továbbképzési terv Személyi anyag Egészségügyi, Közalkalmazotti Tanács nyilvántartás</p>

A gyermekvédelmi munka feladatrendszere intézményünkben

<i>Tevékenység</i>	<i>Időpont</i>	<i>Felelősök</i>	<i>Ellenőrzi</i>	<i>Dokumentáció</i>
Családlátogatások az újonnan érkezett gyerekeknél. Probléma esetén az észlelt esetek felderítése, jelzés a gyermekvédelmi felelősnek – információ áramoltatása. Étkezési támogatás megállapítása	Szeptember	Csoportban dolgozó óvónők Óvodavezető	Gyermekvédelmi felelős	Egyéni lap Esettanulmány Kereseti igazolás Határozat
Csoportonként felmérő nyilvántartó lap készítése. Óvoda szintű nyilvántartó lap készítése. Hátrányos illetve veszélyeztetettségi osztályba sorolás, a velük való speciális foglalkozás, segítségadás, szociális ellátások biztosítása.	Október	Csoportban dolgozó óvónők Gyermekvédelmi felelős Nevelési Tanácsadó szakemberei	Gyermekvédelmi felelős Óvodavezető	Statisztikailag csoportonként és óvodai összesítő.
Szükség esetén a beavatkozás megkezdése. Családlátogatás. Kapcsolatfelvétel az adott háziorvossal illetve védőnővel.	November	Óvónők és gyermekvédelmi felelős	Óvodavezető	Nyilvántartásba vett gyermekekről feljegyzés.
A besorolt gyerekek figyelemmel kísérése, állandó kapcsolattartás, változások, szülők figyelése, ellenőrzése, nevelési segítségadás, segítségkérés. Segélykérelmek kezdeményezése illetve segítségadás szükség esetén. Javaslat a Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásainak igénybevételéről, adott szolgáltatásairól (akciók, gyűjtések, ajándék)	December	Csoportban dolgozó óvónők	Gyermekvédelmi felelős Óvodavezető	Egyéni lap

<i>Tevékenység</i>	<i>Időpont</i>	<i>Felelősök</i>	<i>Ellenőrzi</i>	<i>Dokumentáció</i>
Az ingyenes illetve támogatott étkezéshez szükséges iratok felülvizsgálata, határidők figyelemmel kísérése.	Január	Gyermekvédelmi felelős	Óvodavezető	Határozatok
Csoportszintű felmérőlap készítésének ismétlése. Óvodai szinten való összesítés. adott esetben javaslattétel a további teendőkre	Február	Csoportban dolgozó óvónők Gyermekvédelmi felelős	Gyermekvédelmi felelős Óvodavezető	Statisztikai lap. Óvodai összesített statisztikai lap, besorolt gyerekekről vezetett egyéni lap
Tanköteles korú és besorolt gyerekek figyelemmel kísérése, megfelelő iskolaválasztás segítése, felvételük idejére való felhívás.	Március	Csoportban dolgozó óvónők	Óvodavezető	Egyéni lap
Az iskolai beiratkozások nyomon követése, egyeztetés az iskolákkal. Beiratkozáskor az újonnan jelentkező gyermekek, családok megismerése, hátrányukra való felfigyelés, prevenciós tevékenység.	Április	Csoportban dolgozó óvónők Óvodavezető	Óvodavezető Gyermekvédelmi felelős	Óvodai szakvélemény
A hátrányos vagy veszélyeztetett gyermekek nyári óvodába járásának biztosítása.	Május Június	Csoportban dolgozó óvónők	Gyermekvédelmi felelős Óvodavezető	Határozatok

Gyermekvédelem intézményes rendszere

<i>Óvodai szinten</i>	<i>Egészségügyi hálózat szintjén</i>	<i>Pedagógiai szolgáltatások</i>	<i>Gyermekjóléti szolgáltatások</i>
<p>Kaposvári Tar Csatár Központi Óvoda <u>Kaposvár</u>, Pécsi u. 1. T.: 82/512-764 Szántó Úti Tagóvoda: Kaposvár, Szántó u. 15/a T: 82/ 526-213 Szentjakabi Tagóvoda: Kaposvár, Pécsi u.124 T: 82/512-786</p> <p>Gyermekvédelmi felelős: Központi óvoda: Lakyné Dibusz Anett Szántó Úti Tagóvoda: Esküdt Sarnyai Gabriella</p> <p>Szentjakabi Tagóvoda: Bécsi Zsoltné Feladataikat a helyi pedagógiai programban megfogalmazottak szerint végzik.</p>	<p>A központi óvoda és Szentjakabi Tagóvoda orvosa: Dr. Fáth Beáta <u>Kaposvár</u>, Pécsi u. 32. T.: 82/526-550</p> <p>Szántó Úti Tagóvoda: Dr Pavlovics György Kaposvár, Cukorgyár köz 1. T: 317-927</p> <p>Védőnő: Központi: Éles Anita, Szántó: Virágné Veil Bernadett, Szentjakab: Papp Szilvia</p> <p>Gyermek ideggondozó <u>Kaposvár</u>, Ezredév u. 13. T.: 82/410-883</p> <p>Gyermek fogorvosi ellátás <u>Kaposvár</u>, Béke u. 31. T.: 82/311-036</p>	<p>Nevelési Tanácsadó Bárczi Gusztáv Módszertani Központ. T.: 82/512-263 Vezető: Aggné Nagy Éva</p> <p>Logopédus: Központi óvoda: Gál Mariann Szántó óvoda: Gál Mariann Szentjakabi óvoda: Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság <u>Kaposvár</u>, Somssich P. u.8 T.: 82/510-113 Vezető: Bakonyi Zoltánné</p>	<p>Szocio-Net Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ <u>Kaposvár</u>, Füredi u. 65-67. T.: 82/529-180 Igazgató: Varga Magdolna Gyermekjóléti Csoport <u>Kaposvár</u>, Ezredév u. 22. T.: 82/424-658; 82/511-388 Vezető: Juhász Szilvia H-CS: 8 – 17. KMJV Polgármesteri Hivatal, Humán szolgáltatási Igazgatóság Szociális és Gyermekvédelmi Iroda <u>Kaposvár</u>: Noszlopy G.u. 5. T.: 82/501-501 Irodavezető: Budai Józsefné Kaposvár Járási Hivatal Gyámhivatala: <u>Kaposvár</u>, Noszlopy G.u. 5. T.: 82/501-501</p>

A jelenlegi Pedagógiai Program módosítása a fenntartó számára többlet költséggel nem jár